

מבצע צבאי
בשליחות
הרבי

סימורו של
תניא מיוחד
שיצא למסע
מבסיס אמריקאי
לקיבוץ ישראלי

"יצא"
דבר מלכות
מלמניו".
הדפסת והפצת
הדבר מלכות

יו"ל לרגל שמחת החתונה של
ישראל שניאור זלמן
וחיה מושקא פלס

ט' תמוז ה'תש"פ

חיוג מהיר.
שאלות ותשובות,
פשוט לא זזים
בלי הרבי

42

נוסעים לרבי.
על שגרה
מופלאה

32

תלמוד תורה עם
ילדים "ממדינתו
של השווער"

20

בטח יודיע
איך סידרו את
לימוד בנם
טובי שי'

3

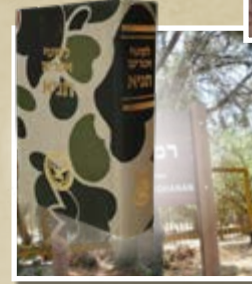
גיוס מפתיע.
על שליחות
מיוחדת ומפתיעה
באמצע התוועדות

14

פאר אלע דיינע
קיבוצים. על
היחס לקיבוצים,
והתניא המיוחד

24

ופרצת.
הפצת תורתו של
הרבי בכל מקום,
מהעיתונים ועד
'לדבר מלכות'

50

אם כבנים.
סיפורים
מופלאים על
קשר מיוחד

36

ב"ה

ט' תמוז תש"פ.

בסימן טוב ובמזל טוב, אנו זוכים להשתתף בחתונה של אחינו הקטן, ישראל שניאור זלמן שי' עב"ג חיה מושקא שתחי'.

לכבוד החתונה, ראינו לנכון בשביל אחינו היקר, וגם בעיקר לעצמנו, הזדמנות לעלות על הכתב מעט ממסכת חיים של היתות, דביקות והתקשרות לרבי, כפי שראינו בבית שלנו.

בגליון שלפנינו, בא לידי ביטוי הקשר הישיר והבלתי תלוי של הרבי לאבא, הוראות, מסמכים, מענות, ושליחויות שונות שברוב המקרים הגיעו באופן של אתערותא דלעילא.

במהלך הכתיבה השתדלנו להביא לידי הקורא את הדברים 'כנתנתן מסיני', דברים כהווייתם המגובים ברובם במסמכים ומענות קודש.

יריעה זו אינה מקיפה, ולו מעט ממסכת חיים שלמים של התקשרות ומסירות לרבי. מטעמים שונים נאלצנו להשאיר מחוץ לחוברת זו, עשרות מענות ק' וסיפורים שונים, ועוד חזון למועד.

כאן המקום להעיר כי לאחרונה מתפרסמים סיפורים מהרבי הקשורים לאבינו שי', בחלק מהמקרים אין הדברים מדויקים כלל ובחלקם שמועות וחצאי דברים.

ולסיום נאחל לאחינו החתן וכלתו שיחיו, שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על יסודי התורה והמצוות, כפי שהם מוארים במאור שבתורה זו תורת החסידות, בית שכל כולו יהיה "לעשות נחת רוח לרבי שליט"א".

בברכת מזל טוב מזל טוב
האחים והאחיות לבית משפחת פלס

ט' תמוז, ערב י"ב תמוז.

המזוודות ארוזות, הדרכונים במקום, כולנו עומדים נרגשים. עוד רגע עולים לטנדר שיקח אותנו אל שדה התעופה, משם בטיסה אל 'הרבי שליט"א', בית חיינו.

עם הנחיתה בשדה התעופה קנדי, אנחנו מזדרזים להעמיס את המזוודות ולעבור את התור הארוך. "מהר" אנחנו מאיצים אחד בשני, אולי נספיק להגיע מוקדם, ולראות את הרבי, מגיע ל-770.

הימים הקרובים היו הימים הנפלאים מכל השנה. זכינו לשהות אצל הרבי, לראות את הרבי כל יום, וממש להרגיש כבנים יחידים ואהובים.

י"ב תמוז, והנסיעה שלנו לרבי הייתה השיא בחיים שלנו.

אבל החיים עם הרבי, הנסיעות, הכתיבה, השאלות וההוראות של הרבי, היו לחם חוקנו יום יום, שעה שעה, בבית שבו גדלנו.

ב"ה זכינו לגדול בבית שבו אבא ואמא דאגו שהרבי יהיה נוכח בכל דבר ודבר בחיים שלנו. המציאות של הרבי בבית היתה ב"פשיטות" מוחלטת. והחינוך שקיבלנו וראינו בדוגמא החיה שאבא ואמא נתנו לנו, היה שכל המציאות שלנו צריכה להיות "לעשות נחת רוח לרבי שליט"א".

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

HYacinth 3-9259

31
10

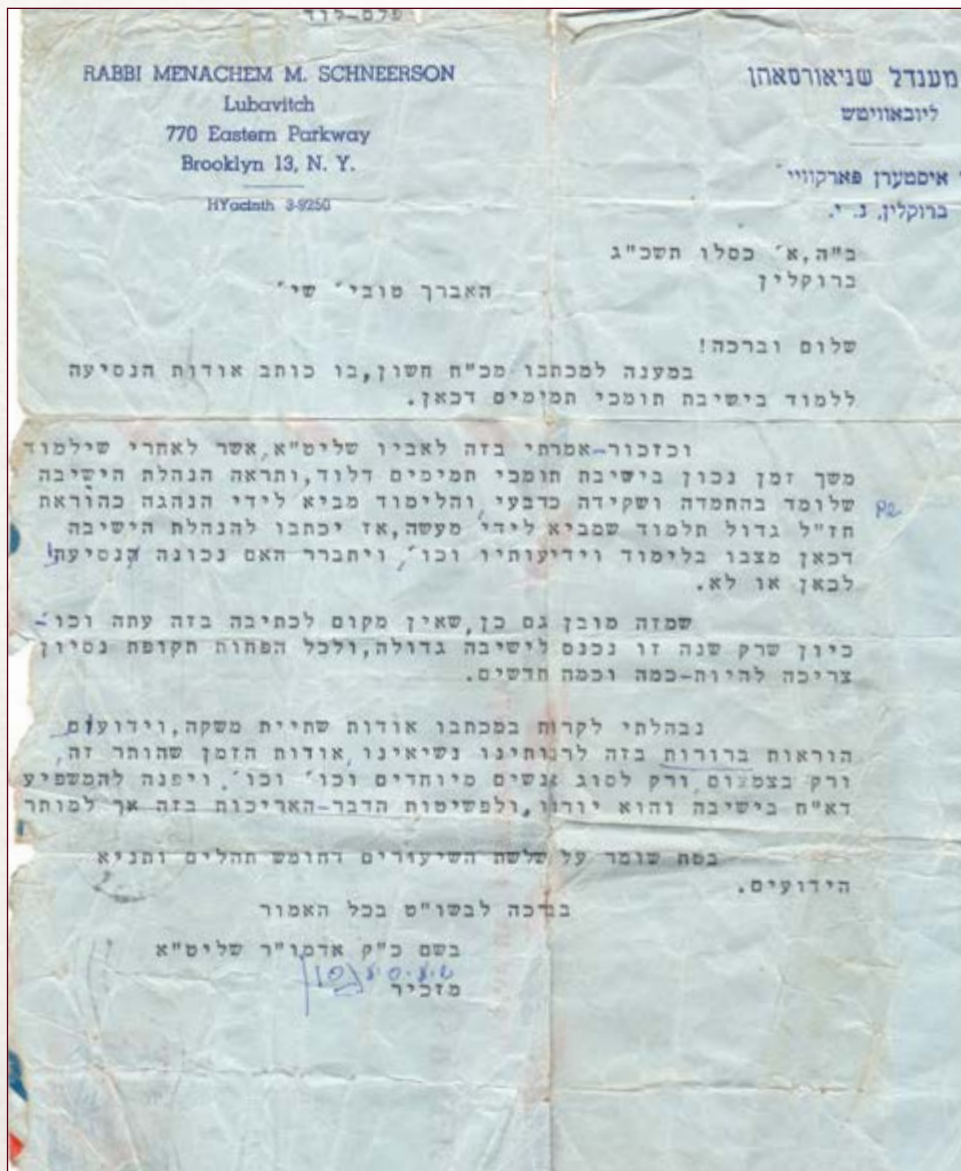
ב"ה, שלהי אלול, ה'תשי"ב.
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הח"ח אי"א נוי"ט קוסט
בצ"צ וכו' מוה"ר יעקב ש"י

שלום וברכה
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו
ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכה לך ולב"ב שיחיו, ברכה כחיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומחוקה בגשמיות וברוחניות.
בברכה

[Handwritten signature]

בטח יודיע
אך סידרו את
לימוד בנם
טובי' שו'

"לאחרי שילמוד משך זמן נכון בישיבת תומכי תמימים דלוד..."

הרבי לאבא "להציע עניניו לפני הנהלת הישיבה ולכל לראש המשפיע דא"ח שלו, ולעשות כהוראתו.

ובכל אופן - נקודה הכללית בהנוגע לכונן זה, אשר הובטחנו מחז"ל, יגעת ומצאת, ז.א.

עתה וכו', כיון שרק שנה זו נכנס לישיבה גדולה, ולכל הפחות תקופת ניסיון צריכה להיות - כמה וכמה חודשים".

כשנה לאחר מכן, בחודש ניסן תשכ"ד, במענה לבקשת הדרכה בעבודת השם, מורה

קסלמן וכן של הרב משה לנדא, הרב מאיר גרוזמן והרב יעקב כץ ע"ה.

בתחילת שנת תשכ"ג, בגיל 14, רצה אבא לנסוע קרוב לרבי ללמוד בבית חיינו 770. בתשובה למכתב ששלח לרבי על הרצון ללמוד ב"770, השיב הרבי במכתב לאבא "אמרתי בזה לאביו שליט"א, אשר לאחרי שילמוד משך זמן נכון בישיבת תומכי תמימים דלוד, ותראה הנהלת הישיבה שם שלומד בהתמדה ושקידה כדבעי, והלימוד מביא לידי הנהגה כהוראת חז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, אז יכתבו להנהלת הישיבה דכאן מצבו בלימוד וידיעותיו וכו', ויתברר האם נכונה נסיעתו לכאן או לא.

שמזה מובן גם כן שאין מקום לכתיבה בזה

יצני היחס המיוחד שהעניק הרבי לאבא התחילו כבר בגיל צעיר מאוד. על מכתב שנשלח לסבא לקראת ראש השנה תשי"ג, הוסיף הרבי בכתב יד קודשו: "בטח יודיע איך סדרו את לימוד בנם טובי שי", ואבא שי רק כבן 4 שנים. ובמענה הוודעת סבא על הכניסה של אבא ללימוד בישיבת 'אחי תמימים', שלח הרבי מכתב מזל טוב מיוחד, ובהמשך המכתב כתב הרבי "גלו בו, ועל ידו גם בסביבתו, את המעיין מים חיים שישנו בכל ישראל".

בראשית שנות הכ"ף עברה המשפחה של אבא לכפר חב"ד, ואבא נכנס לאוהלה של תורה וחסידות בישיבת 'תומכי תמימים' בלוד, שם הפך לתלמיד קרוב של הרה"ח ר' שלמה חיים

ברכת 'מזל טוב' לכניסה לישיבה

וכאן הבהיר הרבי:

“איני שולל את הישארותך כאן

בישיבה, אבל הלימוד כאן צריך להיות

לא בגלל רצון אביך אלא כרצון טובי”

היחידות הראשונה

במהלך השנה הקרובה זכה אבא ליחס מיוחד ביותר מהרבי, יחס שהפך את הקשר מהרבי לאבא ולהיפך, לכל כך עמוק וייחודי.

מיד לאחר שמחת תורה, הכניס אבא את שמו לרשימת האורחים הממתינים לכניסה ליחידות לפני חזרתם לביתם. לשאלת המזכיר הרב לייבל גרונר מדוע הוא מבקש להיכנס ליחידות, הרי איננו חוזר כעת לארץ ישראל, השיב אבא כי מאחר שאינו יודע מתי הוא חוזר, ומכיוון שכעת ישנה יחידות לאורחים, חשב להיכנס כעת. ר' לייבל חשב כי אבא אינו צריך

מהשמירה בשדה בוקר. בקרים שלמים היה דוד בן גוריון מנהל דיאלוגים עם אבא בנושאי דת, אמונה ומדינה.

בכל משך התקופה שמר אבא על קשר רציף עם מורו ר' שלמה חיים, ובכל חופשה נסע מיד לישיבה לפגוש את ר' שלמה חיים.

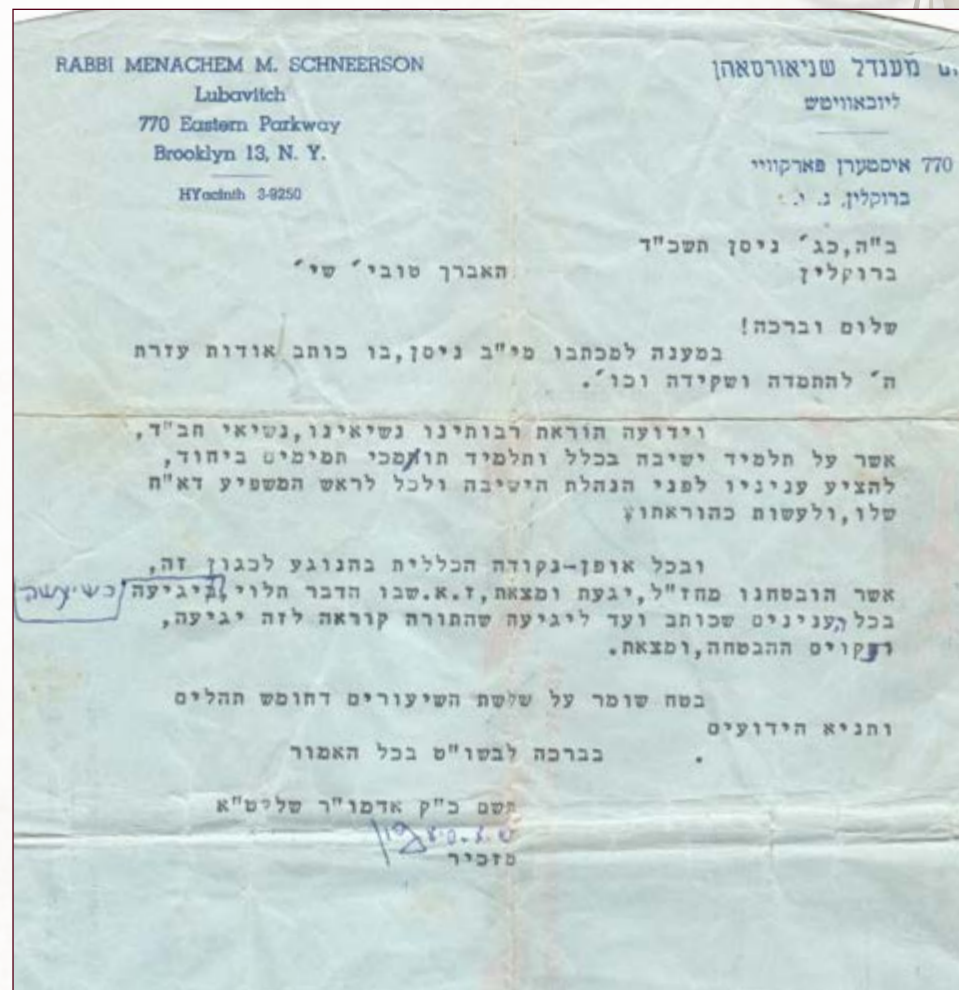
לאחר סיום שלוש שנות שרות, לקראת חג הסוכות תש"ל נסע אבא לראשונה לרבי.

חשוב לציין כי לא הייתה זו נסיעה רגילה של חסיד ותמים לרבי. אבא רצה לראות ולהכיר את הרבי ב'עיניים פקוחות', לאו דווקא מהמקום הטבעי שבו גדל וחונך במוסדות בהם למד.

אבא מספר כי בימים הראשונים אכן הרגיש כבוחן מבחוץ, אבל היה רגע שבו הוא נשבר ונסחף: “ברגע שנכנס הרבי להקפות בליל שמחת תורה - נהפכתי למשהו אחר. איני יודע להסביר במילים מה זה היה, אבל אז הרגשתי שכאן יש משהו אחר”.

אבא עם חבריו בשרות הצבאי

“שבו הדבר תלוי, כשיעשה ביגיעה”...

בעוד חבריו נוסעים ל'קבוצה' החליט אבא כי עליו לבחון דרכים ושיטות נוספות. בהתאם לכך התגייס לצבא במסגרת הנח"ל הדתי, והיה לחייל החרדי היחיד באותו הגרעין. חבריו מהשירות, השומרים על קשר עמו עד היום, נהנו לאתגר את החב"דניק בשאלות וויכוחים מסוגים שונים.

לא רק חבריו אתגרו אותו, גם ראש הממשלה לשעבר דוד בן גוריון, שפגש אותו בהשגחה פרטית, נהנה מהמפגש וביקש להציבו כחלק

שבו הדבר תלוי, כשיעשה ביגיעה בכל העניינים שכותב ועד ליגיעה שהתורה קוראה לזה יגיעה, תקויים ההבטחה, ומצאת”.

בדרך מיוחדת

למרות שגדל בחממה חב"דית ובישיבת תומכי תמימים, אבא הוא לא טיפוס שהולך אחר כולם, אלא אחד שסולל את דרכו בעצמו. גם את דרכו אל הרבי סלל בדרך ייחודית משלו.

מגיע לך יישר כח גדול ואם עזר לך מישהו תעביר לו בשמי, נהנתי מאד מהתרגום, ובפרט לפי הדו"ח שזה מתפשט ומתרחב

שלמה, עד חודש מנחם אב תש"ל, ובמהלך השנה העניק הרבי לאבא יחס אישי ומיוחד.

כך למשל בעיצומה של התוועדות שבת קודש בתחילת השנה, קרא הרבי לראש הישיבה הרב מרדכי מענטליק ודיבר איתו מספר מילים, לאחר מכן נראה הרב מענטליק מסתובב בבית המדרש תוך כדי ההתוועדות ומחפש מישהו, לפתע ראה את אבא והורה לו לומר כעת 'לחיים' לרבי.

למחרת ביום ראשון, קרא הרב מענטליק לאבא, והורה לו כי מעתה ואילך, בעת הניגון הראשון של ההתוועדות עליו לומר 'לחיים' לרבי. לשאלתו האם זו הוראה, ענה הרב מענטליק "זאת אינני יכול לומר".

ואכן במהלך ההתוועדות הבאה כך עשה אבא, ובניגון הראשון אמר 'לחיים' לרבי. באמצע ההתוועדות הסתובב הרבי לאבא, וסימן לכיוונו כאומר "מה עם הלחיים?", אבא סימן לרבי שכבר אמר 'לחיים', ושוב הרבי ממשיך לסמן באומרו "איז נאך אמאל און נאך אמאל".

כפי שנזכר, אבא לא היה במסגרת הקבוצה של אותה השנה, ומשום כך גם הרגיש פחות מחוייב לסדרי הישיבה של תלמידי הקבוצה. באותה השנה הגיע סבא ז"ל לרבי לקראת יו"ד שבט הגדול, וכאשר היה ביחידות אצל הרבי, 'התלונן' הרבי על שמירת הסדרים של אבא, הרבי אמר לסבא "אני רואה שהוא הולך לאיזה כיוון אבל מה הכיוון... און ווי אזוי וויל מען

מנוצל ללימודים כלליים אז אסור לעזוב את הארץ, אפילו עם חצי או רבע מהזמן ינוצל ללימוד בישיבה או השתתפות בהתוועדויות. ודין תורה הוא לא רק מה שיהיה טוב ליהודי בעולם הבא, אלא גם מה שיהיה לו טוב בעולם הזה.

לקראת סיום היחידות אמר הרבי לאבא: ויהי רצון שתצליח בכל מעשה ידיך ותהיה חסיד אמיתי.

למרות התייחסות הרבי על הלימוד ב'770, לא הבין אבא האם הרבי מורה לו להישאר או לחזור לארץ, וכאן הבהיר הרבי "איני שולל את הישארותך כאן בישיבה, אבל הלימוד כאן צריך להיות לא בגלל רצון אביך אלא כרצון טובי".

ובזה הסתיימה היחידות הראשונה.

למעשה, אבא נשאר אצל הרבי כמעט שנה

בעניין 'עצמאות מחשבתית', ענה הרבי: לא מצאתי באף מקום - והייתי בהרבה מקומות - ברוסיה, בצרפת וכעת כאן, שיהיה אחד עצמאי לגמרי, 85%-90% מושפעים מאחרים, יש אחד שמושפע ישר, זאת אומרת אחד אומר לו והוא עושה, ויש אחד שמושפע מהסביבה ודרך עקיפה עד שזה נעשה להשקפה.

בעניין שאלתו של אבא האם להישאר כאן או לחזור לארץ הקודש, ענה הרבי: אסור להישאר כאן בישיבה בגלל רצון אביך, איני מאמין שאפשר לעשות זאת בגילך יותר משבועיים, אפילו בגיל 16 אי אפשר לעשות זאת ובפרט אחד שהיה שלוש שנים בצבא עצמאי.

וכאן ממשיך הרבי להסביר לאבא כיצד יכול להישאר קרוב לרבי, והדרך לכך: על פי דין תורה אסור לעזוב את הארץ אלא כאשר מוסיפים בלימוד תורה. אבל אם חלק מהזמן

להיכנס כעת ליחידות, והוציא אותו מרשימת הממתנים להיכנס ליחידות.

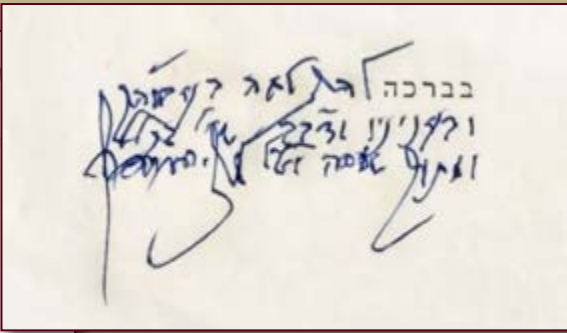
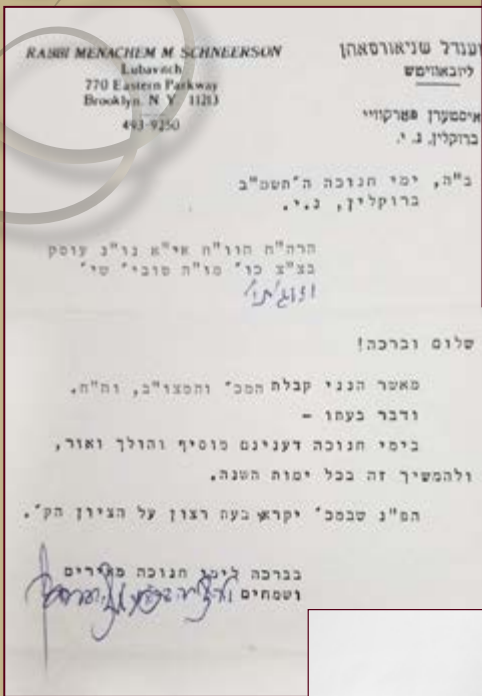
בהתאם לסדר הנהוג, הכין אבא מכתב עם שאלות שרצה לקבל עליהן מענה ביחידות, כשהבין שלא יכנס ליחידות, ביקש להכניס את המכתב ולקבל עליהן מענה בכתב.

אך כעבור מספר שעות ניגש ר' לייבל לאבא, ואמר לו כי עליו להיכנס ליחידות כפי שתכנן מלכתחילה.

ביחידות זו שאל אבא את הרבי (במכתב שהגיש) כמה עניינים כלליים, להלן תמצית חלק מהדברים מתוך רשימתו של אבא שנכתבה מיד עם צאתו מחדר הרבי:

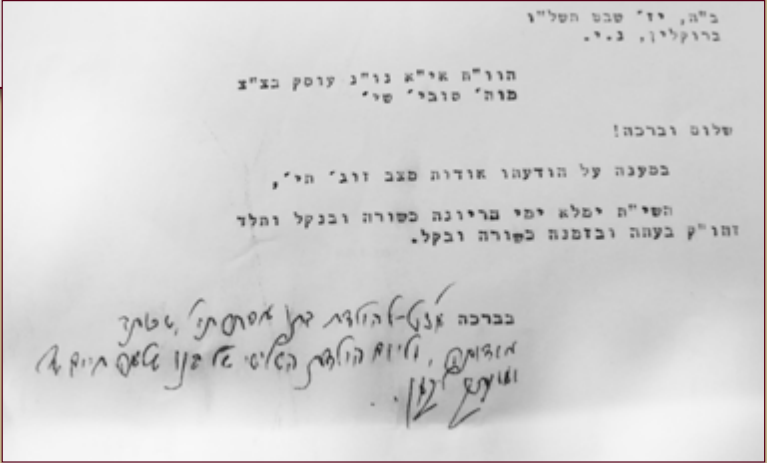
בעניין היחס של חסיד עם רבו באמצעות כתיבת פ"נ, אמר הרבי שכל אחד צריך לעשות לפי מחשבתו והתקשרותו ולא בגלל שכולם עושים.

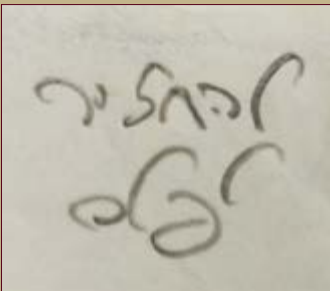

להצלחה בעבודתו הקדושה ובעניניו ודבני ביתו ש' בכלל ומתוך שמחה וטוב לבב. סיום מכתב שנשלח לאבא

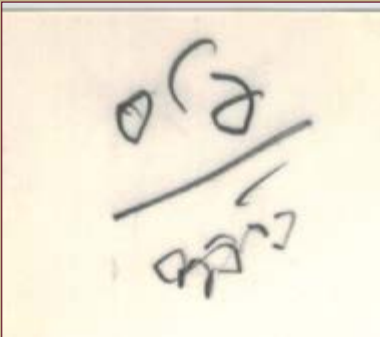
הוספת הרבי בכת"ק: וזוגתו תחי'

טיוטת מכתב שנשלח לאבא. הרבי הוסיף בכת"ק הוספה למכתב והוראות למזכיר.

הוראה של הרבי למזכיר על אחד הדברים שצורפו לדו"ח שנשלח לרבי

כת"ק של הרבי, שכתב מאחורי תמונה משפחתית שאבא ואמא שלחו לרבי

הרסו את דת ישראל אלא גם את עם ישראל. אך אין זה אומר שאם יש להם בתי כנסת יפים ומסודרים לא צריכים ללמוד מהם...

אבא שאל לגבי האמונה בביאת משיח, וכיצד הופכים אותה ממה שהו שכתוב בספרים למשהו מוחשי. ולאור העובדה שהיו צדיקים שחישבו את ה'קץ', ואחר כך היו צריכים להסביר מדוע עדיין לא בא, האם ניתן עדיין להגיד ליהודי 'עשה כך וכך ואז תביא את משיח'?

הרבי ענה: אם האמונה הייתה מתבטאת במצוות מעשיות הייתה מורגשת האמונה, ואם נסתכל ברמב"ם לא צריכים הרבה כדי להתגעגע ולרצות משיח, שאז יהיו החיים באופן שהתורה היא השכר.

עוד התבטא הרבי: אם מאמינים בהשגחה פרטית, חייבים להאמין במשיח.

בקשר ל'קץ' אמר הרבי: יש 'בעיתה' ויש 'אחישה' ולכן על ידי מעשים טובים אפשר למהר את הגאולה.

באותה היחידות ברח הרבי את אבא בקשר ליום ההולדת שלו ולנסיעה לארץ ישראל: שיהיה בהצלחה למעלה מהמשוער, שתשפיע התלהבות חסידית ובפרט שיש לך קשרים עם חוגים כאלה שאין לאחרים מגע איתם. תנצל את כשרונותיך ובפרט את אלה שבאים בקלות.

בשבת שלפני חזרתו לארץ, קרא הרבי לאבא בהתוועדות, והטיל עליו את השליחות הראשונה בשרשרת שליחויות מיוחדות.

שנה זו אצל הרבי יצרה את הקשר האישי, הפנימי והעמוק בין אבא לרבי, קשר שבא לידי ביטוי בדברי הרבי לאבא בתוך חדרו הקדוש בפורים תשמ"ט: "אתה הינך איתי, בין שאתה רוצה ובין שאתה לא רוצה", כפי שיסופר בהמשך.

לערנט זאך שווימען, און נישט אריינטאנצן אין די וואסער? [כיצד אפשר ללמוד לשחות, בלי לקפוץ למים?]. סבא נבהל קצת מדיבוריו של הרבי, וכדי ללמד זכות על אבא, אמר סבא לרבי שאבא עסוק בתרגום השיחות ללשון הקודש, על כך השיב הרבי "ולי לא אמרו זאת, אני אכן רואה שינוי".

המדובר היה בחוברות ה"לקוטי שיחות" שיצאו אז באידיש, אך גם בתרגום ללשון הקודש. אבא עבד על תרגום ועריכת השיחות לצד ר' יואל שיחי', אך התנה עם ר' יואל שלא יספר על כך לאף אחד, גם לא לרבי.

ביחידות שהייתה לאבא לפני הנסיעה חזרה לארץ ישראל בסוף אותה השנה, אמר לו הרבי: מגיע לך יישר כח גדול ואם עזר לך משהו תעביר לו בשמי, נהניתי מאד מהתרגום, ובפרט לפי הדו"ח שזה מתפשט ומתרחב. ואם אתה נוסע תדאג למחליף. אינני יודע אם הם חשבו על זה, אם הם חושבים להעביר את זה לארץ זה יקח קצת זמן.

באותה היחידות ענה הרבי לאבא על כמה מההתלבטויות שהיו לו ביחס הנכון לתנועות מסוימות ביהדות וכדומה. חשוב לציין כי תשובות הרבי נכתבו על ידי אבא מיד לאחר היחידות, אולם הוא רשם לעצמו את תוכן תשובות הרבי כדי לזכורם ולא דווקא שהמילים מדויקות.

כך למשל אבא כתב שהוא רוצה לגור בעתיד במקום שבו לא יהיה מושפע מהסביבה (דהיינו שלא יהיה עליו 'לחץ חברתי', להתנהג בצורה מסוימת המתאימה לקהילה המקומית), על זה אמר לו הרבי: אין מקום שאין לו השפעה על האדם... מהרפורמים אין מה ללמוד, הם לא רק

גיוס

מפתיע

השליחות המיוחדת שהגיעה
בפתאומיות באמצע פארבריינגען
והחזירה את אבא למדים

אורך השנים זכה אבא לפעול בשליחות הרבי במגוון עניינים פרטיים וכלליים. הצד השווה שבהם שכולם יצאו אל הפועל בצורה ישירה, פרטית וחשאית בין הרבי לאבא, ללא שייכות דווקא לארגון כזה או אחר. גם במקומות ובהזדמנויות שהיה נראה שאבא עלול להיכנס ולהשתייך למה שנקרא 'עסקני חב"ד' דאג הרבי להבהיר שאינו חלק מעסקני חב"ד, והדברים המתבקשים ממנו הנם מהלכים אישיים בין רבי לחסיד.

את השליחות הראשונה קיבל אבא עוד בהיותו בחור. בסיום התקופה הראשונה בה שהה אצל הרבי כמעט שנה, קרא הרבי לאבא בעיצומה של התוועדות שבת חזון תש"ל, והטיל עליו שליחות מיוחדת לפעול עם חיילי צה"ל.

תוכן הדברים נכתב כהוספה לשיחות קודש תש"ל, ומובא להלן:

ר"ד מדברי כ"ק אד"ש להת' טובי' פלס בעת ההתוועדות דשבת חזון תש"ל

כשתבוא לארץ - אזי מתחיל מיום ט"ו באב, תסע לכל החזיתות (סואץ, גולן וכו'), ולאמר שבקשתיך לבקרם ולמסור איחולי הלבביים וברכתי להצלחה רבה, ולחלק מהמשקה - להרוצה בזה, ולהגיד שאת זה אני שולח מההתוועדות דכמה וכמה מבני ישראל המברכים אותם בשבת קודש לפני נסעך, ותספר להם שבהתוועדות קראתי לך, ואמרתי לך למסור להם את זה, ותגיד להם בשמי את הנ"ל בתוספת בקשתי נפשית (אשר נוסף על כללות ההנהגה על פי רצון השם) להתחזק ולדייק בהנחת תפילין בכל יום חול, ומה טוב, באם אפשר לתרום בכל יום חול לצדקה בלי נדר (כשאין עני במקום, מניחים הממון במעטפה מיוחדת וכיו"ב), וללמוד בכל יום לפחות שורה אחת ממשניות בלי נדר (שעל פי הכתוב בגמרא ומבואר מאדמו"ר הזקן על הפסוק 'ציון במשפט תפדה ושב' בצדקה",

יש לכל זה משמעות מיוחדת בתקופתנו זו). ע"כ בנוגע לדבריו לאנשי הצבא.

ולצא"ח ימסור (וגם מכאן יודיעום על דבר זה), שכל איש המשרת בצה"ל וזקוק לתפילין שיתנו לו זוג תפילין על חשבוני. אך היות שמצוה אין צריכה להיות בחינם - שימכרו בסכום סמלי - לירה אחת, וגם זה תמסור לאנשי הצבא בעת הביקור.

והיות שבטח צריכים לקבל רישיון על ביקורים הנ"ל, הרי צא"ח יודעים באיזה אופן ואצל מי לסדר את זה.

מכמה טעמים כדאי שלא תבקר יחידי, כי אם שזו תהי' קבוצה, צרף אליך עוד שניים או שלשה מאנ"ש שי' שהיו בצבא (מכפר חב"ד או מירושלים), ושכבר דיברו עם אנשי הצבא בכיו"ב, ובאם אפשרי כדאי שתקבלו רישיון ללבוש מדי צה"ל בעת הביקורים הנ"ל.

כל ההוצאות הכספיות דהנ"ל יכוסו מחשבוני.

כל הביקורים כדאי שיהיו קודם חודש אלול.

והיות שאירוסי אחותך חלים בקרוב, קח משקה מבקבוק זה וחלק בזמן האירוסין.

■

לאחר השבת הכניס אבא את הר"ד לרבי בצירוף כמה שאלות ועל כך הרבי ענה (מענה הרבי מודגש):

1. אף פעם לא עשיתי דבר כזה "ג"ז מהטעמים שאמרתי שיצרף אליו מאנ"ש שי' הרגילים בכיו"ב".

2. אני צריך להדגיש שאת כל זה אמר הרבי, לא להסביר להם את דעותי הפרטיות... אני ניגש אל החיילים ואומר להם שהרבי מליובאוויטש ביקש למסור וכו'. [את המילה "לא", הדגיש הרבי עם קו מתחת].

3. אני חושב שכדאי לצרף [אבא רצה לצרף חברים שלו ששירתו איתו יחד בצבא] "מעולם

ברמת הגולן

עם הרב דוד לסלבוים שי' ולהבחל"ח הרב שמואל חפר ע"ה בחזית המצרית

לא באו בקישור עמדי - ואיך זה ימסרו שליחות ממני?!"

4. האם כל העניינים עם חלוקת התפילין זוהי שליחות נפרדת "ביחד עם עסקני צא"ח דאהקת"ו".

5. מי הוא יהודי [האם כדאי לדבר בנושא זה] "אין לערב ענין בענין".

6. כדאי לשהות שבת בהולנד וימסור (נקודות עכ"פ) מהמדובר כאן לאחרונה.

7. [על כללות הר"ד כתב אבא] מה שזכור לי, "מצו"ב מוגה קצת. ידוע - שלהמשקה דכאן יוסיף בבואו לאה"ק כדי שיספיק לכהנ"ל".

למחרת תשעה באב נסע אבא

לארץ ומיד החל בהכנות למבצע. צא"ח השיגו אישורים מהצבא להיכנס לכל המוצבים, והחל מט"ו אב החלו לבקר במוצבי צה"ל לאורך כל הארץ, מהגולן ועד תעלת סואץ.

אל החזית ברמת הגולן הצטרפו הרב צבי רוטנברג שי', שהכיר את המקום עוד מימי שירותו הצבאי באזור ומונה לאחראי על הפעילות. הרב יקותיאל גרין שי' ולהבחל"ח

הרב עזרא ליפש והרב לייבל לוויין ע"ה. במשך יומיים עברו את כל המוצבים ברמת הגולן.

אחר כך נסעו אל החזית בבקעת הירדן, שם הצטרפו אל אבא הרב שמעון בקרמן שי', ולהבחל"ח הרב וועלוול קסלמן ו"הפרטיון" הרב זושא ווילימובסקי ע"ה.

לאחר בקעת הירדן נסע אבא אל תעלת סואץ, החזית המצרית והמסוכנת ביותר מבין השלוש, שם הצטרפו הרב דוד לסלבוים שי'

אשר בצה"ל, המגינים על עם ישראל בארץ הקודש".

במכתב למר יורם חמי, שליווה את השלוחים באופן אישי, הוסיף הרבי: "והשלוחים הנ"ל הרבו בשבחו של מר אשר נהגם ועשה כל מאמץ להקל עליהם במילוי השליחות והצלחתה, ובלשון שכותבים אלי - "מעל ומעבר אשר הוטל עלינו".

מכתבים אלו נשלחו לאבא בצירוף מכתב הוראות מהמזכירות:

מצו"ב מכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א למר יורם שי' חמי ולמר אבשלום שי' לנגר, בהתאם לדו"ח ע"ד השליחות בצפון. ובודאי יתייעץ עם חבריו שנסעו אתו באיזה אופן למסור להם המכתבים.

ועוד, וכמובן שזהו עיקר, שיהי' באופן שלא יפגע בכבוד אחרים שנראה לו שגם להם צריך לכתוב אלא מובן שאי אפשר לכתוב לכולם ורק לאלו שהשתתפו בפועל. אבל אם יש עוד רק אחדים כאלו יכתבו גם להם בל"נ אם יודיע שמותם וכו'.

ות"ח מראש על טרחתו במסירת המכתבים ועל הודעתו מזה לכאן.

החדרת הרבי בקרב חיילי צה"ל, לא הייתה רק בשליחות זו ובאופן חד פעמי, לאורך השנים במהלך שירות המילואים של אבא, קיבלו חיילי צה"ל שתחת פיקודו את הרבי כחלק בלתי נפרד מהחיים בצבא. דוגמא אחת ניתן לראות במכתב הוראות שנתן אבא לקצינים המשחררים מטעם הצבא בשנת תש"מ, כאשר תהליך השחרור מתחיל באמירת 'לחיים' על 'משקה' מהרבי.

"כ"ק אדמו"ר שליט"א, שלח על ידי י"ש לחיילי הגדוד." לחיים על משקה מהרבי

ולהבחל"ח הרב שמואל חפר והרב יצחק (איצ'קה) גנזבורג ע"ה.

סיפר הרב שמואל חפר ע"ה: "ממרכז הארץ טסנו דרומה, לעבר בסיס חילהאוויר. במקום המתינו לנו קומנדקרים שאיתם נסענו במשך ארבעה ימים לאורך כל התעלה. כל 15-20 ק"מ היה מעוז, ואנו התפצלנו לשתי חוליות כדי להספיק לבקר בכולם. הרב לסלבוים חבר אל הרב פלס, ואילו אני הצטרפתי לרב גנזבורג".

בסופה של השליחות המיוחדת הזאת נשלח דו"ח ארוך ומפורט אל הרבי, שכלל את שארע ככל אחת מהחזיתות, ואת שמותיהם של כל אלו שסייעו להצלחת השליחות.

במענה לדו"ח, שלח הרבי מכתבים אישיים לאנשי הצבא שסייעו להצלחת השליחות (הודפסו באגרות קודש כ"ו עמ' ת"ס), במכתבים כותב הרבי: "בנועם רב קיבלתי הידיעה על דבר העזר שלו להשלוחים אשר ביקשתי אותם להביא ברכות ואיחולים... אל אחינו בני ישראל

ב"ה, יום חמישי כ"ו תמוז תש"ם (10. 7. 1980)

לכבוד

הקצין המשחרר

שלום וברכה,

בהגיע מוקד השחרור, הריני מצרף כזה תמוזר וההוראות הבאות:

א) כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש (הב"ד) שלח על-ידי י"ש (ויין שרף כדבריו כ"ק שיטרוף חוסות הבלות שנותרו) במיוחד לחיילי הגדוד, אי לכך הנני מכבדך לחלק מהמשקה הנ"ל לכל חייל לפני השחרור ופיקטת עוגיות, על העוביות יש לברך עם כיוסי ראש "ברוך אחת ה" אלקיננו מלך העולם בורא מיני מזונות" ועל המשקה "ברוך אחת ה" אלקיננו מלך העולם שהכל נהיה בדברו".

ב) אין לשחרר חייל ללא הקלירנס התום ע"י האפסנאות והנספיה כי החייל החזיר כל ציודו.

ג) נתגים ואפסנאים יש לשחרר רק לאחר אישור הקצין המסונה עליהם (קוטי או רכמנן).

ד) יש להחתיים כל חייל על טופס הצהרה כי אין ברשותו כל ציוד צבאי ורק לאחר שחתם ישוחרר.

ה) בעת השחרור חייב החייל לתת את שמו ומספרו האישי בהתקף הורוד.

ו) הקצין המשחרר חייב לתת על כל הלוח ליד מקום תחיתפת של הקצין המסלם במקור הכתום וכן על ההתקף הורוד למטה כנ"ל.

ז) ההתקף הירוק צריך להסטר לחייל.

ח) חשוב מאוד לשים הוצף מתחת להתקף הלבן; בעת החיתפת החיילים והקצין המסלם.

ט) הריסנות מסודרות לפי סוללות ולפי צוותים כדי שיקל על החיפוש, במידה וחייל לא מופיע בריסנה יש להפגנוו לסוללה או למקום הקודם שבו היה מוצב, במידה ותתקורר בעיה הריני נמצא בשעה ובעז"ת אשתל לשחרר.

שחרור על זנקים

10/7/80
טובי' שלם

שחרור, אך קודם התקשרות

תלמוד תורה קול יעקב

עם עסקני אנ"ש) היא שזה הופך להיות חלק ממוסדות של עסקני אנ"ש?

2) אם כן, האם אני יכול למסור להם העניין שהם ימנו מנהל ולהתחיל שוב רק ללמד ילדים וכו'?

3) או שעכשיו אני צריך לגשת אליהם, להראות להם כל המאזן של עבודתי בהנה"ח ועבודתי בקול יעקב וכל מה שאני מוציא עבור ביתי והם יסבירו לי מה לעשות? על מכתבו ענה הרבי:

1. כשמתייעצים עם רופא, עו"ד וכו' - האם עי"ז נעשים רופא ועו"ד?!

2. לא

3. רק השייך להעצה

לפועל הרבי רצה שליחות זאת תישאר פרטית, ובידיו של אבא, וכך נמשך הדבר עוד שנים רבות.

שליחות זאת, כמו עוד שליחויות שונות שאבא קיבל, למרות האופי המוסדי וה'ארגוני', התבצעה באופן אישי ללא פרסום כלל, וכל העניין התנהל רק בין הרבי לאבא.

באחת השנים שאל אבא את הרבי, האם כשהרבי מחלק דולרים לטנקיסטים בהתוועדות, הוא יכול לקבל על מנת לחלק לאברכים המלמדים בתלמוד תורה. הרבי השיב: **כמפורסם זהו בשביל הנוכחים בהתוועדות.**

לאחר מספר שנים, כאשר מוסד חינוכי זה גדל והתפתח, והעול הניהולי והכספי כולו היה רק על כתפי אבא, שאל אבא את הרבי כיצד להמשיך את ניהול המוסד. במענה לשאלתו כתב הרבי "התייעצות עם עסקני אנ"ש", בהמשך לתשובה זו כתב אבא לרבי ושאל:

עד היום לא החשבתי את כל העניין של הת"ת קול יעקב כעסקנות ציבורית, אלא כשליחות שכ"ק מסר לי, אשר גדל בלי שהתכוונתי לכך (הוראת כ"ק היתה אלי, שאשב ואלמד עם ילדים עולים חדשים במקומות מגוריהם), עד היום לא ערבבתי פעולה זו עם פעולות עסקני אנ"ש, וגם זה לא הפריע להם, כל זה נעשה בצורה שקטה כחלק מהעבודה הרגילה שלי הנהלת חשבונות ותלמוד תורה קול יעקב יחד.

1) האם התשובה שקיבלתי (התייעצות

תלמיד מ'תלמוד תורה קול יעקב' מקבל מטבע מהרבי

אבא לימד את הילדים, וגייס אברכים מכפר חב"ד להם שולמו משכורות מכיסו הפרטי של אבא. תחת אותה מסגרת למדו בני נוער רבים שהגיעו מבתיים בעלי רקע שונה, הלומדים באותה מסגרת זכו לחינוך להתקשרות אל הרבי, ומדי שנה לקח אבא אל הרבי מספר ילדים נבחרים מאותה מסגרת.

את משכורת האברכים, שילם אבא במשך תקופה מקופת משרדו בתור עובדי המשרד. במענה לדו"ח בעניין זה ענה הרבי: **באם זהו חוקי. באם לא, לשנות בהתאם לחוק בעניני תורמים.**

ובתשובה אחרת בנוגע לאחד האברכים ענה הרבי: **להשאיר באם מצליח.**

במהלך יחידות פרטית בחודש תמוז תשל"ז, לאחר שהרבי הדריך את אבא בקשר לעניינים פרטיים סביב ענין הפרנסה וכדומה, מורה לו הרבי על שליחות חדשה "לעסוק בחינוך ילדים קטנים כפי שדובר אתמול בהתוועדות, מפי עוללים ויונקים יסדת עוז", ובפרט עם העולים החדשים שבאים ממדינתו של השווער. עולי קארפט, רוסיה, גרוזיה וכו' ושגם אשתך תצא פעם או פעמיים בשבוע לפעולות".

וכך עם חזרתו לארץ הקודש, הגיע אבא לערים רמלה ולוד, בהם היו עולים רבים "ממדינתו של השווער", ואסף אותם ללימוד תורה, דבר שהתפתח והפך במשך הזמן ל"תלמוד תורה קול יעקב" לאחר הצהריים, מוסד פרטי אישי שהתנהל בשקט ובמסירות.

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מוכירות

כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליו באוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

כ"ה, ח' שבט ה'תשל"ט
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ אוכו"
טוה טוביו שי' פלס

שלום וברכה!
במענה למכתביו, הואיל כ"ק אדמו"ר
שליט"א לענות:

«לא נהוג כלל באחרונה לקבל
נשיאות וכו' - כמפורסם»
אזכיר על הציון».

בברכה כט"ט

בניסין קליין

מכתבים בקשר
לתלמוד תורה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליו באוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

כ"ה, ט"ו תמוז תשס"א
ברוקלין

הלמידי הלמוד תורה גבעת הזתים
אשר בלוד - הבאים על החתום בסכ'
תמוז תמוז

שלום וברכה!
ה' עליהם יחיו

מאשר הנני קבלת סכ' בקשה ברכה פ"נ,

ודבר בעתו -

במסיכות ליסוי יב-יג תמוז, ימי הגאולה
דשנת הקהל.

הפ"נ שבסכ' יקרא בעת רצון על הציון הק'.

בברכה
[Signature]

נ.ב.

ת"ח על הברכות, וכל הסברך סתברך בברכתו
של הקב"ה, שהוספתו מרובה על העיקר.

התלמידים המצטיינים
בדרך לרבי יחד איתנו

נמצאים אצל הרבי
כמשפחה אחת

בכניסה לבית
חיינו 770

פאר אלע דווינע קיבוצים

א בא ניהל, יחד עם השותף שלו משה ריבוא שיחי', משרד להנהלת חשבונות. המשרד נתן שירותי הנהלת חשבונות ל'תנועה הקיבוצית המאוחדת' (התק"מ) וגם למספר קיבוצים ומפעלים גדולים.

כבר בשנת תשל"ז, עוד קודם שאבא הקים את המשרד, הדריך אותו הרבי ביחידות (תוכן הדברים): ...לא כדאי להחליף העבודה, ולהוסיף עוד קליינט ועוד קליינט, ושתהיה עוד פרנסה ויהיה עוד לתת צדקה, זה בטח לא יקח הרבה זמן...

במשך השנים ראינו כיצד הרבי מכוון את אבא על כל צעד ושעל בעבודה, וכפי שאנו יכולים לראות במכתבים התכופים של אבא לרבי, על כך שכל מה שיש לנו הגיע מהרבי, ולכן המשרד והרווחים ממנו שייכים לרבי.

הרבי התערב בדרך התנהלות העבודה ואבא מצידו דיווח לרבי על כל דבר וענין.

העבודה המרכזית של משרד הנהלת החשבונות היתה במרכז התק"מ, ואולם הגיעו גם פניות מקיבוצים ומפעלים שונים לסייע להם.

בעקבות הפניות כתב אבא לרבי:

...האם להתחיל לעבוד גם עם קיבוצים ומוסדות אחרים הקשורים בתנועה הקיבוצית, בעיקר בבקשתם להביאם להקטנת תשלומי המיסים לממשלה או לא? הרבי מחק את המילה "האם" (דהיינו: להתחיל) וכתב: באם לא הרי ימסר זה לאחרים וריבוי החששות בזה מובן.

בהמשך למענה זה כתב אבא: ההוספה שכ"ק כתב לי "וריבוי החששות בזה מובן" נתן לי קצת דקירה בלב, הרי הכל מעשה ניסים גדולים א"כ מה נשתנה עכשיו עם ריבוי חששות? על כך השיב הרבי: צריך להוסיף עוד בניסים ולמה לו זה!?

הרבי עודד את אבא להגדיל את היקף הלקוחות שלו, אך בהזדמנויות נוספות הבהיר הרבי, שלא יקח עבודות שיצריכו ממנו

התאמצות יתירה ובלתי משתלמת. במענה לאמא שציינה שאבא מחפש עוד לקוחות כתב הרבי: ונכון במאוד ותועלת סו"ס גם בעסקנותו. תשובה נוספת שהורה הרבי לאבא: עניין הלוואות - בשבילך אינו מתאים.

בשנת תשמ"ו התעוררו קשיים מסויימים בעבודה, אבא כתב על כך לרבי, והרבי השיב: ב: האם לעזוב את העבודה בתק"מ ולהתחיל משהו אחר? - תשובת הרבי: ח"ו וח"ו.

ג. האם לעשות מאמץ לקבל קליינטים נוספים מהקיבוצים - המענה: מכבר עניתיו.

בתשובה אחרת כתב הרבי: אזכיר עה"צ לתוכן מכ'. ויה"ר שיבש"ט - ובפרט שרבים נמצאים בהנהלתו ובמילא באחריותו והוספה שלהם ע"י ניהולו במע"ט תומ"צ נזקפת לזכותו.

הרבי הורה לאבא להתמקד במשרד ניהול החשבונות שלו, ולא להשקיע בעסקים שונים. באחד הדו"חות כתב אבא: בעלה של... הציע לי להיכנס איתו בשותפות עסקית. אך אני הדגשתי לו שיש לי הוראה מכ"ק אדמו"ר שליט"א לא לעסוק בעסקים, אלא שאעזור לו עד כמה שאפשר. ואם הוא רוצה הוא יכול להיות שותף בתרומה לת"ת בלוד וברמלה. הרבי הדגיש את המילים לא לעסוק בעסקים והוסיף: ובתוקפה עומדת.

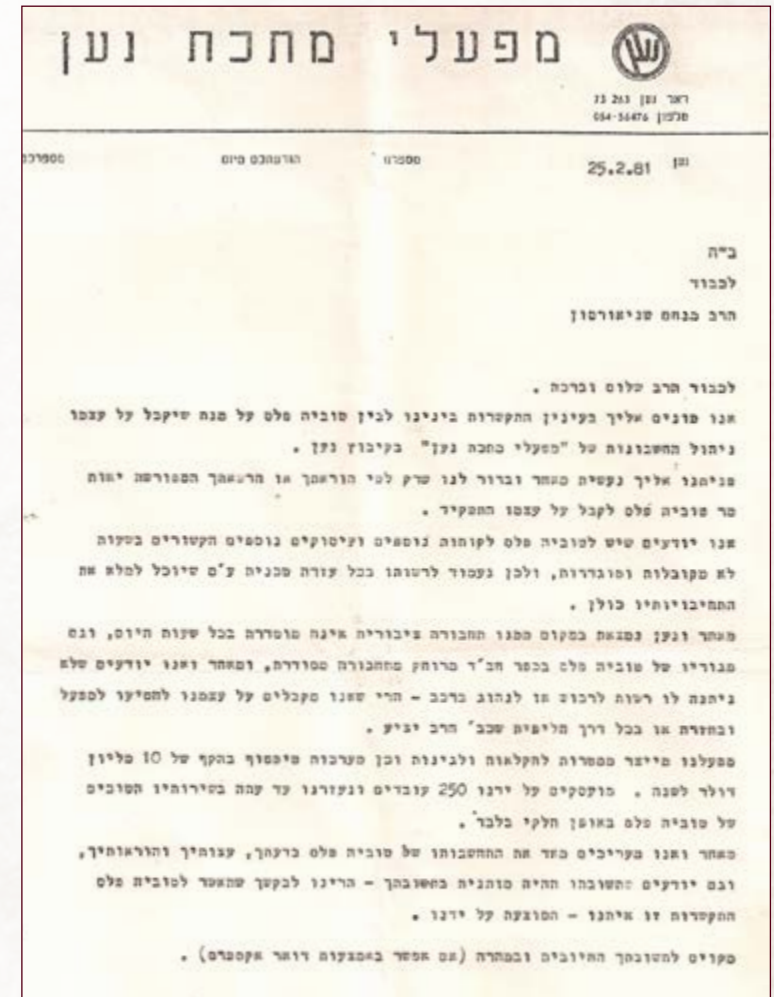
תשובה ברוח דומה כתב ר' לייבל גרונר לאבא:

ר' טובי' שיחי', על המכ' מכ"ז סיון

א: כתב וכן מציעים לנו תוספת עבודה במחלקה נוספת. כ"ק אד"ש הדגיש כל תיבות אלו.

ב. כתב: ורק שמא אינו ראוי לכך. כ"ק אד"ש מחק תיבות שמא והוסיף שהוא ראוי לכך.

ג. ע"ד הצעת ... שיחי' כתב ידרוש התעסקות רבה וכו' וע"ז כתב כ"ק אד"ש לכן לא כדאי. אזכיר עה"צ.

אבא ראה את העבודה כחלק משליחות של הרבי, וכל המשרד היה מעורב בקיום הוראות הרבי. כך שהמשרד וההכנסות מהמשרד היו "ידא אריכתא" וחלק אינטגרלי מפעולות הרבי, ועיקר ההכנסות מפעילות החברה היו הולכים ישירות לעניינים של הרבי.

גם חברות ומפעלים שרצו שאבא יעבוד איתם, ידעו שהם צריכים את רשות הרבי לזה, וכך כתבו מכתבים לרבי על מנת לקבל רשות (כפי שניתן לראות בצילום).

כשסיים אבא עבודה עם אחד המפעלים, כתב מנכ"ל המפעל לרבי על סיום העסקת

"פניתינו אליך נעשית מאחר וברור לנו, שרק לפי הוראתך יאות מר טוביה פלס לקבל על עצמו התפקיד"

אבא במפעל, על כך השיב לו הרבי: לכאורה אין זה לטובת המפעל - ואיתו הסליחה על כתבי בענין שלא שאלני.

וכפי שראה הרבי בהוראתו אליו ביחידות "שתשפיע התלהבות חסידית ובפרט שיש לך קשרים עם חוגים כאלה שאין לאחרים מגע איתם", נוצר לכמה מראשי הנהגת הקיבוצים קשר ישיר עם הרבי, חלק מאותם אנשים היו שייכים למפלגות השמאל והיו נראים כרחוקים מאד מיהדות, אך היו מלאי אהבה לרבי.

במשך השנים הרבי נתן לאבא כמה פעמים משקה עבור הקיבוצים, ובאחת מחלוקות 'כוס של ברכה' התבטא הרבי "פאר אלע דיינע קיבוצים".

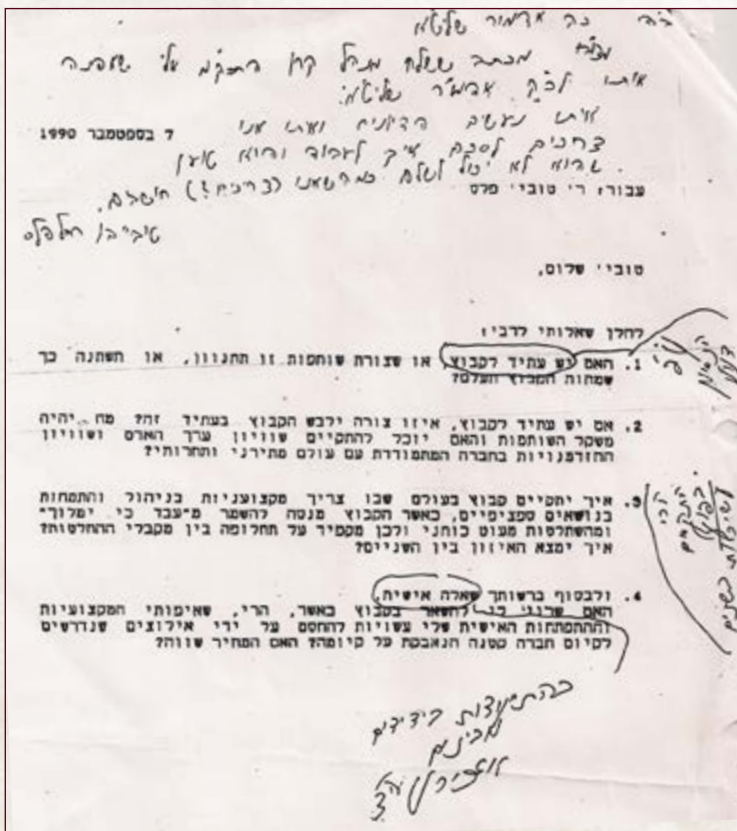
באחת השנים, חזר אבא לארץ בייג ניסן עם בקבוק משקה עבור הקיבוצים. אנחנו עוד זוכרים, איך באותו הלילה אחרי בדיקת חמץ נסענו, יחד עם אבא והמשפיע ר' זלמן גופין, להתוועד עם כמה קיבוצניקים על המשקה מהרבי.

כשהרבי יצא במבצע אות בספר התורה לילדי ישראל, אבא היה אצל הרבי. לפני שיצא חזרה לארץ, הוא התקשר משם לידידיו בקיבוצים, עם הוראות מדויקות כיצד לרשום את

ילדי הקיבוצים, וכאשר נחת אבא בארץ, הם חיכו לו בכפר חב"ד עם רשימות של ילדים לרישום בספר התורה.

בשנת תש"נ כתב אבא לרבי שבעבודתו עם אנשי הקיבוצים עד היום, הוא לא התערב בענייני תוכן ואידיאולוגיה, רק כאשר נשאל לדעתו, ענה באופן שיהודי מאמין עונה, אבל כעת הוא חושב האם עליו לנסות להשפיע עליהם בצורה ישירה, על כך ענה לו הרבי: לא לשנות דע"ע.

בצורה ידיוותית ושקטה פעל אבא על עשרות קיבוצניקים, שהקשר היחיד שלהם לאידישקייט היה דרך אבא. בזכרוננו כיצד בכ"ז אדר תשנ"ד כשבכותל המערבי התקיימה עצרת תפילה, התקיימו בכמה חדרי אוכל של קיבוצים מנייני תפילה לרפואת הרבי.

מגרנדא

לרמת יוחנן

הדפסות התניא בקיבוצים ותניא אחד ומיוחד שנסע מבסיס אמריקאי בקריביים לחדרו של הרבי, ומשם לקיבוץ ישראלי

כאשר יצא הרבי בבקשה להדפיס את ספר התניא בכל מקום, יזם אבא את הדפסת ספר התניא בקיבוצים, תוך ניצול קשריו עם מנהלי וראשי הקיבוצים ברחבי הארץ.

אבא פנה לר' מני וואלף מהנהלת קה"ת בארץ הקודש, והוא העביר את ההצעה למזכיר ר' בנימין קליין שישאל את הרבי, וכך כתב:

טוביה פלס העובד בתנועה הקיבוצית של השומר הצעיר - בניהול חשבונות, העלה רעיון (שמקוה הוא בקשריו שיוכל גם לבצע) להציע להנהלה שיסכימו להדפיס בקבוצים תניא'ס.

מאחר ובאם זה יכול להתבצע בע"ה, הוא שואל בעקרון אם מסכימים לזה. ובאם כן האם צריך אישור לכל קבוץ בנפרד - או הסכמה כללית לכל הקבוצים שהם יאפשרו.

על מכתב זה ענה הרבי:

מקה"ת בכלל - להשתדל (באופן המתאים)

באם גם ילמדו בהתניא (כמדובר בהשיחה) עכ"פ יתחילו - כדאי ביותר

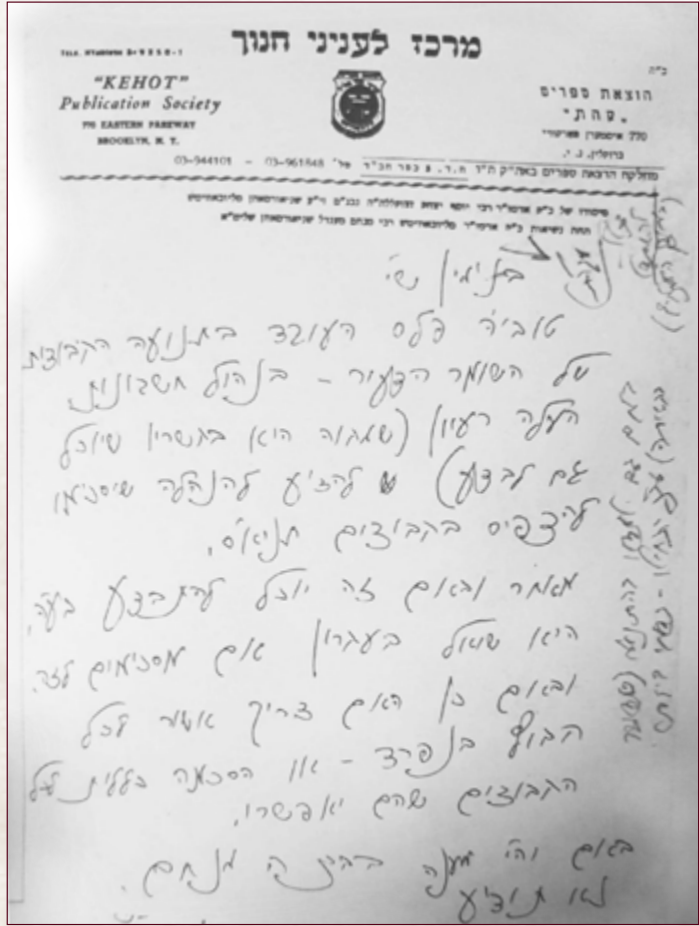
וכך יצא המבצע לדרך. אבא גייס למבצע את ידידיו ממרכז התנועה הקיבוצית, ובמסגרת המבצע אבא דאג לאישורים ומימון, וצוות מאנ"ש עבר והדפיס מאות מהדורות תניא בקיבוצים ברחבי ארץ ישראל.

במענה לדו"ח על הדפסות הספרים כתב הרב גרונר ז"ל לאבא

את תשובת הרבי: הידיעות ע"ד ס' התניא נת' ות"ח ת"ח. ולדף המענה צורף 2 שטרות ישראליים. התייחסות נוספת מהרבי כותב ר' לייבל גרונר: ר' טובי' פלס שיחי', מצו"ב כ' דולר מכ"ק אדמו"ר שליט"א בעד התניא קיבוץ יפתח.

בהתוועדות שבת קודש, ח"י אלול תשד"מ אמר הרבי באמצע ההתוועדות (תרגום מתוך ה'הנחה'):

מדפיסים כעת גם את ספר התניא בכל מקום בעולם בו נמצאים יהודים, כולל גם בארץ ישראל. היות וישנו כאן מי שנוסע ביום ראשון (שהוא המשך למוצאי שבת) - מכאן

נרפס ב.סניף קיבוץ מורע באה"ק
לא אלמן הקיבוץ יש מי שדואג לו - צעירי חבד

הרד ולולב נולד - מסל, מפני שהוא מצוה חבד אה בעצירתה רי נולדת שם, כרי לעשות בו שיי מוס בלא ידיעת בעליו ונזר רצונו מצוה"ו - מצוה"ו מה ריגמו.

אנשי חבד לא מתרגשים הם מונגים והמוכנים נגד כל תביעה משפטית, שהרי הרב נעשה לשם שמים ושליחו מצווה כיוצא בזה ניוקים, אמילו היא מצווה שמוקפת. הם מספרים כי הספר הורפס בעוד כמה מניפים שלום וכשהם מנימים את מספר הקיבוצים בהם, לרביהם, נרפס הספר ורמתה, משמרהעסק, נחשו, מרחבית. - רשימה חלקית, קשה שלא להתפלל מריצותם ובה נסעה, שלא לחמו על כל הקיבוצים האלה, שזכו במצווה הגדולה וזו ל.מניפים" של חבד, הרשומים בספר הוזה של האגודת מברוקלין - ואם המירו אלה את המאבקים מגלגל והסודי העובת למניחים בנרפס הרבי, בתקופה שזו תחלף אותם מן המספר הכלכלי ומשאר מרעין בישיף הרבי... נגובה קובץ

קריקט עניית אלה אינם סודרים כנראה, את מנוחתם של צעירי חבד, אשר בלהשגחה לעשות נפשות להצד אימוציהם, חשו ושלחו לאלמנת צה"ל מקיבוץ מורע את ספר היסוד של תורת חבד. מספר ליקוטי אגודת, מסודר בכריכה הדרה או כמורפס צנוע, כפי שרובי מנחם מנחם בו תה שניאורסאן תורה להרפסיו. ניסיון נזר לשאתו בכיסו, ואשר על שערו נכתב כי הוא נרפס עי. סניף קיבוץ מורע באה"ק ח"ר.

קיבוץ מורע - הוזה אותו מורע, סגנה לו פרסום בשל רבד אה"ר לנב"ר, שפרוץ, אנו מתיישב עם השמטותיה של ידעות חבד - מרפס ספר חסידיו אכן, יש בכוחם של אנשי חבד לחולל נסים וגמלויות כשרובי מבקש, או צורך בקץ נכונים לטהר את השיר ולהפוך קיבוץ כמורע - הוא מורע גל - ל.סניף באה"ק וקרי, סניף בארץ הקודש. אלא מה - בארצנו הקטנטנות.

לספר היה מצורף מכתב מאת אה"ר, שפרה קילומבוביץ, תושבת כפר חסידים, בשנת צורקי סיפיה לנו שפרה שאכן, הספר נרפס במרע. תשאל את המוכר ותיווכח שהוא הדפס שם, כמו שהודפס בכל ישוב וישוב, ורשימה סיפיה חובבת המצוות החסידה, כי את שמות האלמנות בקיבוצים קיבלה מאיש התקום, טוביה פלס שמו. בירור קצר העלה כי איש בתקום לא שמע שם כזה. איד שפרה בשלה האיש עובר בתגלית-השגנות, ואם אין מאתרים אותו - סימן שלא רוצים לעשות זאת. אך רא עקב, שבהגלה החסנות בתקום אין אי שובר אה"ר ונישא את השם טוביה פלס. כמסודר, צעירי חבד מסביר בהם בה, בסבלנות מלוה בפליאה אה"ר, בעידן המודרני, אתה שואל איד מרפסים ספריו ליקחים מכות רפוס על סגור, נוספים למקום המודע ושם מרפסים אותו. באופן כללי, הרפסנו את הספר ב"ס. 3.666 סקומות בעולם ועודין משיבים במכצע, לפי בקשתו של הרבי. הגברת שפרה קילומבוביץ רואה לעצמה זכות לשלוח את הספר ולראות לאלמנות צה"ל. היא קיבלה על כך אות המתנדב מטעם הנשיא.

ציפי, מוכר קיבוץ מורע, רותח מכעס: אה"ר - האנשים האלה התחברו למחשב של צה"ל יודעים בריוק מי אלמנה ומי לא השפרה הואת מפניה את חברתנו עם כל מיני תשמישי קדושה ולא מרפה. ציפי מחויב בספר, שפל פי הירוד, קשה להעלות על הדעת שניתן להרפסו במכות רפוס מילטלת על סגור. אך יציר כעס, כמו גם של הקיבוץ סול, הוא בשימוש שנעשה בשם, ללא רשות וללא הסכמה ברשימה. לרבינו, קיבוץ מורע שיקל ברצינות למנות ליעוץ משפטי, וברוקים אפשרות של התגלות מוכנית, תרפס עותקי הספר ותביעת ניוקין. אה"ר לא מוכנים שהשם של מורע ישתרעב לאזה רבד ללא הסכמתנו... רק זה חסר לדע, ליצירי הבשר הלבן ומוצריו, ששמו של הרבי מלובבין מליק בויקליף יהיה לו אה"ר ספר ליהיא

ב"ר, יום א' פ' ניסן ה'תשנ"ח - מקום
 בית ל"ב טו
 גובה כולם גמרה שלפניהם ברוח
 קול מיוק"ל (זמן לא הקצבם בנפול לזר משה)
 בזמן הרגא שהרפסו בקיבוצים
 האנשים שבריה, איך שפקיה"ה זארה
 נאמר וזכרה בסניף ח"ק שפוט לא יצא
 או ג רפס האנשים ונבנו על כך פוט
 ז"ל וברפסו.
 זה היה ב"ה"ן הישן או אנשי הנפול
 קרן הירקו למא בחקו ונאמר איך הרפסו
 נבנו הישן לרפסו שפוט איך קיים?
 אז גקס איך טוביה, אי שאלה בייק
 פקיסאליה ז"ל צלן טי מן פוט אין ז'
 חק אחר - ז"ל ונאמר בי ב"ה"ן
 אה"ר סיפיה ז"ל החלטה
 ל"ב"י פלס
 גרע ז' אה"ר ז"ל יצא ברור ז"ל אה"ר
 ז' כעסיה כדואר רפס.

כתבה בעיתון תנועת הקיבוץ הארצי "הדף הירוק", על הדפסת התניא בסניף אוצר החסידים בקבוץ מרע

כך או לעבור לסדר היום ולא להגיב, וכן גם על המאמר שפורסם בעיתון פנימי של הקיבוצים אשר צילום ממנו מסרתי אתמול.

הרבי הקיף את המילים לעבור לסדר היום ולא להגיב. והוסיף: כל שקו"ט מביאה לשקו"ט נוספת וכו'.

בהמשך שאל אבא את הרבי האם עלי להתעסק בהדפסות התניא בפועל, או כמו עד היום שהוא דאג מלמעלה ועזר לקבל אישורים וכו', ואחרים התעסקו בהדפסות בפועל. ובכלל, האם עניין הדפסת התניא עדיין קיים במלוא תקופו.

במענה לזה הרבי הקיף את המילים: כמו עד היום.

כעבור יומיים, במענה למכתב אחר הוסיף הרבי:

בהמשך למכתבו הקודם:
 1 מובן שמבצע תניא בתקפו עומד.

2 מצו"ב תניא דגראנאדא ויכול להראותו להזקוקים לזה שגם הצבא דארה"ב הדפיס "סניף וכו'" ויתרה מזה על הכריכה חותם הרשמי שלהם.

לתשובה צורף ספר התניא שהודפס בבסיס צבא ארה"ב בגרנדה, שכריכתו בצבעי מדי צבא ארה"ב ועליו חותמת רשמית.

לארץ ישראל, והוא מתעסק בהדפסת התניא שם, אתן לו משקה מההתוועדות. וזה יוסיף ויעודד עוד יותר את הדפסת התניא במקומות חדשים.

לאחר השיחה העניק הרבי לאבא בקבוק משקה.

מבין ההדפסות הרבות, הדפסה אחת זכתה להתייחסות מיוחדת במינה מהרבי:

לאחר הדפסת התניא בקיבוץ רמת יוחנן, החלו להגיע תלונות על כך שבדף השער של הספר נכתב: "אוצר החסידים סניף רמת יוחנן", הדבר עורר מהומה, ובעיתון הקיבוצים נכתב שחב"ד כביכול הפכה את רמת יוחנן לסניף של התנועה.

בעקבות התלונות כתב על כך אבא לרבי: ...חבר ממרכז התק"מ ביקש ממני הסבר והתנצלות על כך שבתניא'ס שהוא עזר שידפיסו מופיע תמיד המילה "סניף", האם אני חייב לענות להם על

נוסעים לרבי

ה נסיעה לרבי זו נקודת שיא בחיים של כל חסיד. ב"ה בזכות אבא ואמא זכינו לנסוע הרבה פעמים לרבי.

הפעם הראשונה שאבא נסע אחרי החתונה, היתה בשנת תשל"ז, ושנה לאחמ"כ אמא נסעה לרבי עם אבא בפעם הראשונה. בהמשך הזמן אבא ואמא החלו לנסוע לרבי בתדירות גבוהה מאד, אמא הייתה נוסעת מספר פעמים בשנה, ואבא היה נוסע בערך כל חודש, כאשר אמא בגבורה גדולה מאפשרת לו לנסוע, כשהיא נשארת בבית עם הילדים הקטנים.

אצלנו כילדים היה זה מראה שכיח לחזור מהלימודים ולראות את תיק היד החום של אבא, ויודעים שאבא חזר היום או נוסע היום לרבי. אצל החברים בכיתה חזרה של קרוב משפחה מנסיעה לרבי היתה חגיגה גדולה, אצלנו היתה זו שגרה של ממש.

התאריך השנתי אליו היינו כולם נוסעים, היה ליי"ב תמוז, תקופה שבה 770 ושכונת קראון הייטס ריקים באופן יחסי, וכך הרגשנו כבנים יחידים. מלבד הנסיעה ליי"ב תמוז, נסעו הילדים הגדולים בתאריכים נוספים יותר מפעם אחת בשנה.

בעקבות הנסיעות הרבות, שכרו אבא ואמא באופן קבוע "בייסמענט" בכתובת 744 איסטערן פארקווי. כילדים היה לבייסמענט הזה יתרון גדול מאד, הוא היה במרחק 4 בתים מ-770, מה שאפשר לנו כילדים ללכת לבד ל-770 ולחוות את התפילות והתוועדויות עם הרבי באופן עצמאי וטבעי לחלוטין.

בתחילת חודש חשוון תשמ"ב התוועד הרבי באופן יוצא דופן במשך כמה שבתות ברצף.

אבא, שראה שהרבי מתוועד כל שבת, החליט לנסוע לשבת פרשת וירא, שבת לפי כ' מר-חשוון, ולהשתתף בהתוועדות שבת קודש, אולם לפועל הרבי לא התוועד באותה שבת. ביום ראשון כתב אבא לרבי, כהרגלו, שהוא חוזר היום לארץ והרבי ענה: **כיון שכבר נמצא כאן, ובאים אין קשור בקישויים כו' וזגתו תחי' תסכים - קדימה שיסע מכאן לאחר שהותו כאן ביום הולדת אדנ"ע היינו במוצאי או אמצע יום כ' מ"ח.**

עם קבלת המכתב הבינו ב-770 שהרבי כנראה יתוועד בליל כ' מר-חשוון, ואכן כך היה.

שגרת הנסיעות התכופות והקצרות של אבא לרבי, באה לידי ביטוי גם בהתייחסות מהרבי:

בהתוועדות ש"פ וירא, כ' מר-חשוון תשמ"ז, התייחס הרבי לכך שלא ביקשו משקה עבור

ההתוועדות השנתית של צעירי אגודת חב"ד, ולמרות שלא ביקשו, אמר הרבי שישלח עבורם משקה ב"אתערותא דלעילא" באמצעות אחד שהגיע במיוחד להתוועדות שבת קודש כ' מר-חשוון, וחוזר לארץ הקודש ביום ראשון - מוצאי שבת. והרבי נתן בקבוק משקה לאבא עבור הכנס של צעירי אגודת חב"ד.

בתשמ"ט אבא נסע ליי"ב שבט לרבי וחזר לארץ. כשאמא הגיעה לרבי לקראת כ"ב שבט, פנה אליה הרבי בחלוקת דולרים ושאל "טובי איז שוין אוועק געפארן? [טובי כבר נסע?]

לקראת כ"ב שבט ה'תנש"א, אמא תכננה לנסוע לרבי, אך בגלל שהיו אלה ימי מלחמת המפרץ, והרבי דיבר על כך שאסור לעזוב את ארץ ישראל, והורה לכל מי שרצה לצאת מהארץ להישאר וכן לאנשים שתכננו נסיעה לארץ לא לבטל. כתבה על כך לרבי שאינה

משה ריבוא,
השותף של
אבא, אצל
הרבי

ממתינים לרבי
בכניסה ל-770

ילדים של עולים בערים לוד ורמלה, ידעו הילדים שהפרס הגדול הוא נסיעה לרבי.

המדובר הוא בשנות השמונים ונסיעה לניו יורק הייתה דבר נדיר ביותר, אך אבא ראה חשיבות גדולה לקחת איתו ילדים לרבי.

ואכן לנסיעה המשפחתית הצטרפו תמיד מספר ילדים מצטיינים.

בנסיעות רבות נהג אבא לקחת עמו יהודים לרבי, ולהשפיע על רבים לנסוע לרבי.

במשך תקופה ארוכה ידעו רבים שה"בייסמענט" של משפחת פלס באיסטערן פארקווי, הוא מקום שאפשר להיעזר בו בזמן השהות כשמגיעים לרבי.

יודעת האם היא יכולה לנסוע לרבי או לא, על כך ענה לה הרבי:

ההוראה שלא לעזוב אה"ק - לא שייך אלי' בנדון זה. אזכיר עה"צ.

להביא יהודים לרבי

הנסיעה לרבי לא נשארה בצורה מצומצמת רק בתוך המשפחה, חסידים תמיד יודעים שצריך להביא יהודים לרבי בכל דרך ובכל צורה. כך גדלנו וכך חיינו.

כשאבא הקים בהוראת הרבי את "תלמוד תורה קול יעקב" שמטרתו היתה ללמד תורה

נערים מתלמוד תורה
קול יעקב' שהצטרפו
לנסיעה לרבי

בחוץ ירד גשם ואנחנו עמדנו עם מטריות והמתנו. כשהרבי הגיע והחל לצעוד בגשם, לקחה אסתר את המטריה והרימה אותה גבוה מעל לרבי, כך הרבי צעד יחד איתה עד ל־770, ובכניסה פנה אליה הרבי ואמר בעברית: תודה רבה!

הילדים שהדפיסו את השיחות

באחד מכינוסי הילדים 'ראלי' שהתקיימו בחול המועד סוכות, חילק הרבי לילדים (באמצעות המדריכים) 3 מטבעות, מטבע אחד כדי לתת לצדקה, מטבע שני להשתמש בו לצרכי החג, ובמטבע השלישי כל ילד היה יכול להשתמש בו לצרכיו האישיים.

כשחזרו הילדים לדירה, וחשבו מה לעשות במטבעות לצרכי החג, הציע אבא לתרום את המטבעות להפצת השיחות של הרבי שיצאו לחג. הילדים כמובן ששמחו, ואבא רץ לדפוס 'ועד להפצת שיחות' ששכן בבניין 784, ונתן את המטבעות. על הליקוט שיצא לאור נכתבה הקדשה עם שמות הילדים וציון שהליקוט נדפס "במטבע שנתן להם כ"ק אדמו"ר שליט"א".

בהושענא רבה, כשאמא עברה עם חלק מהילדים לפני הרבי בחלוקת הלקקאח, שאל אותה הרבי: "אלו הילדים שהדפיסו את השיחות?".

ב הוראת הרבי קבעו אבא ואמא את מקום דירתם בכפר חב"ד. מילדותו זוכרים את אבא אומר לנו: הרבי שלח אותנו לכאן, סימן שאנחנו שלוחים שלו לכאן, וצריכים להתנהג בהתאם.

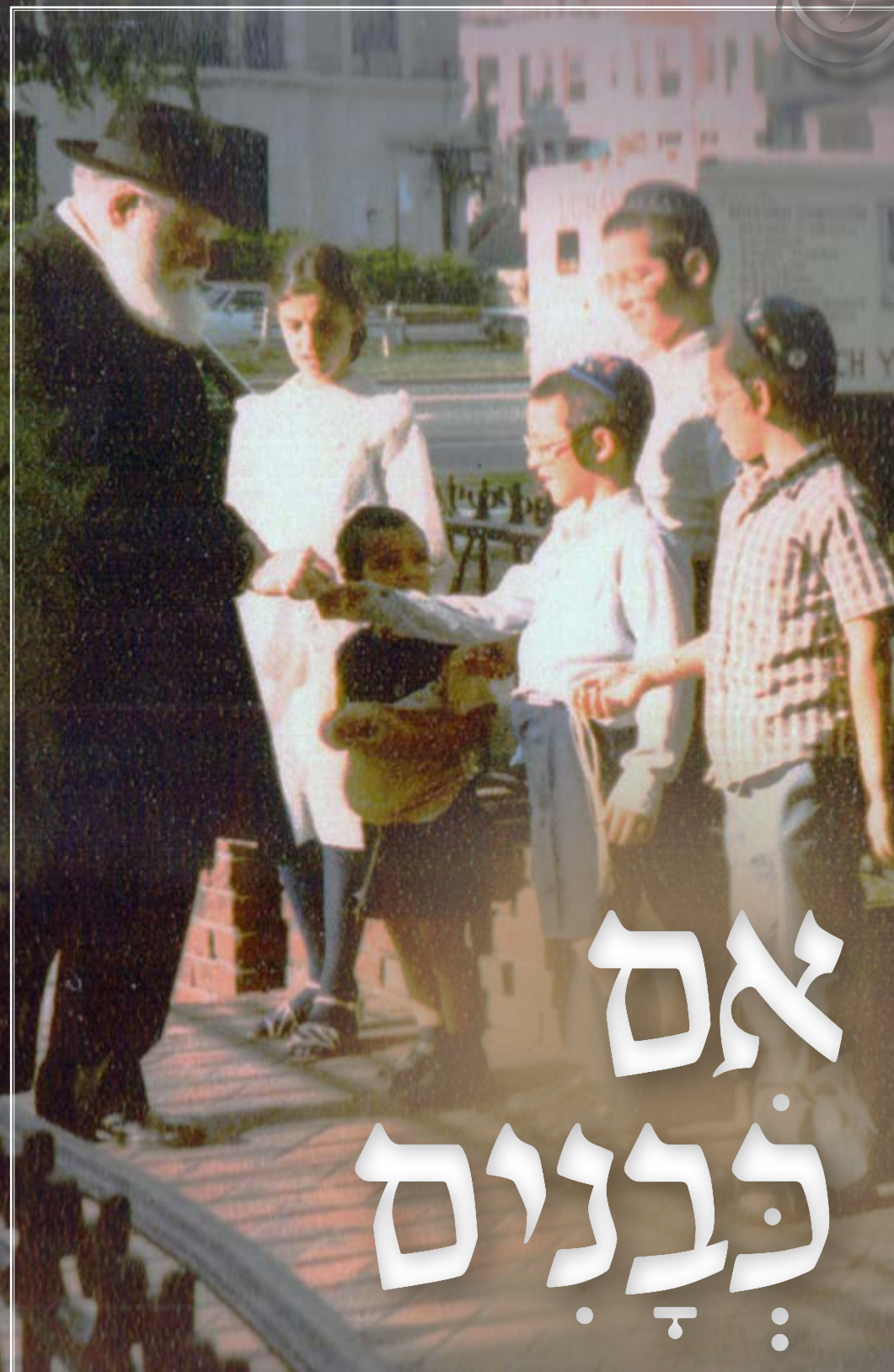
בשונה מסוג השלוחים שאנחנו מכירים, אבא באופן רשמי עבד לפרנסתו בהנהלת חשבונות, ואפילו מ"עסקני אני"ש" הוא לא היה נחשב (כדברי הרבי אליו), אך הרבי התייחס אליו כשליח לכל דבר ועניין.

עדות לכך הייתה בכינוס השלוחים תשמ"ח, כשהרבי חילק את קונטרס "ושבתי בשלום אל בית אבי" לכל השלוחים, הרבי הקפיד לחלק את הקונטרס אך ורק לשלוחים, ולכמה שעברו הרבי לא נתן והבהיר כי זה רק לשלוחים, אך כשאבא עבר הרבי נתן לו קונטרס במאור פנים.

זכינו והרבי הראה יחס של חיבה לא רק לאבא ולאמא, אלא גם לנו הילדים, הרגשנו בפשטות שהרבי מכיר אותנו, אוהב אותנו ומקרב אותנו. חיינו עם הרבי, ורצינו לעשות הכל כדי שהרבי יהיה שמח.

אהבה טבעית זו לרבי, באה לידי ביטוי גם בסיפורים הבאים:

באחד הימים עמדו בכניסה ל־770 אמא ואחותנו אסתר, והמתינו שהרבי יחזור מהאהל.

אם כבנים

לו הרבי: "דו ביסט דאך ערשט געקומען פון ארץ ישראל, איז הכל שלום?", עניתי ב"ה, הרב חייך, הרים את ידו הקדושה ויצא. (הביטוי "שלום, הכל שלום", מופיע במשנה תמיד א, ג).

קונטרס בדרך לאוהל

בכ' חשוון תשמ"ו עמדו אבא ור' זושא ריבקיך (שבא להזמין את הרבי להכנסת ספר התורה לזכות הרבי והרבנית בבית מנחם), לראות את הרבי בצאתו אל האוהל. באותו ערב, הייתה מתוכננת חלוקת קונטרס 'החלצו', אך הטיסה שלהם חזרה לארץ ישראל תוכננה לצהריים, כשבחלוקה הם לא היו אמורים להיות.

כשהרבי ראה אותם, הוציא מתוך שקית הנייר קונטרסים, ונתן לאבא ולר' זושא, ובמקביל שלח את אחד המזכירים להביא קונטרסים אחרים כדי לקחת לאהל.

מטבעות מיוחדים

על יחס החיבה המיוחד מספר הרה"ח בנציון וישצקי: פעם עמדו מספר חסידים מחוץ ל-770 לקבל ברכת נסיעה טובה.

אבא עמד אחרון בשורה. כשהרבי הגיע, החל לחלק לכל אחד מטבע לצדקה בארה"ק. כשהגיע לאבא הניף את ידו הקדושה למעלה, ובתנועה חזקה נתן את כל המטבעות שנשארו לאבא.

בפעם אחרת, כשהרבי יצא לאוהל, עמדו אבא ואמא בשביל, ואמא בקשה ברכה מהרבי להשלים מניין ילדים (באותו זמן משפחתנו מנתה תשעה ילדים), הרבי ספר שלוש מטבעות ונתן אותם לאבא.

"אלו הילדים שהדפיסו את השיחות?"

תפקיד כשיבוא משיח

באחת השנים אחרי י"ב תמוז, עמדנו כל המשפחה לקבל ברכת "צאתכם לשלום" מהרבי ליד גן עדן התחתון.

לאחר שהרבי בירך אותנו ב"פארט געזונטערהייט, און זאל הערן בשורות טובות", עבר הרבי את דלת הכניסה של גן עדן התחתון, וכמעט שנכנס לחדרו. לפתע הסתובב חזרה ופנה לאחותנו אסתר שעמדה צמוד לקיר החדר של הרבי, ואמר לה "ווען משיח וועט קומען, זאלסטו אנזאגן".

שלום, הכל שלום?

באחת הפעמים שהגענו לרבי, היה זה בשעת אחר הצהריים, מהרנו ל-770 לראות את הרבי. ידענו שהרבי צריך לצאת עוד מעט לביתו, לכן המתנו ב-770 בפתח גן עדן התחתון, ליד המעלית.

כשהרבי יצא, הוא ראה את אבא, פנה אליו ואמר לו בלשון שאלה: "שלום, הכל שלום?", אבא לא ידע מה לענות, ולא הבין מה רצונו של הרבי. הרבי חזר על כך כמה פעמים, עד שאבא אמר, שהוא מבין שהרבי רוצה שיענה משהו, אך הוא אינו יודע מה לענות. אמר

ר' זושא ריבקיין ע"ה ולהבחל"ח אבא, עוברים בחלוקת דולרים, ביום ראשון ל' ניסן תש"א

כ"ח ניסן תש"א

בזמן שהרבי אמר את השיחה הידועה במוצאי יום חמישי כ"ח ניסן תש"א, אבא היה בבית ושמע את דברי הרבי. בארץ היה כבר לפנות בוקר, ומיד בסיום השיחה אבא התיישב וכתב מכתב לרבי.

תוכן המכתב וסגנונו היה בשפה 'דוגרית', שאבא הרגיש שכך צריך לכתוב באותו זמן לרבי, בסוף המכתב כתב אבא שבעז"ה במוצאי שבת הוא מתכנן לנסוע לרבי.

במוצאי שבת נערכה אסיפה בכפר חב"ד של כל התושבים, באסיפה החליטו מספר החלטות וכתבו 'כתב התקשרות' והחלטות טובות. בתור נציגים ושליחים של התושבים נבחרו ר' זושא ריבקיין ע"ה ולהבחל"ח אבא שיחי' שתכנן בכל מקרה לנסוע לרבי לפנות בוקר.

אבא מספר שהוא חזר באותו יום לארץ, וכאשר הגיע לארץ התקשר אליו ר' לייבל גרונר, ואמר לו שיש סתירה בין המכתבים: במכתב מיום חמישי נכתב שהוא נוסע לרבי על דעת עצמו, ובמכתב השני נכתב שהוא נוסע כנציג התושבים.

ההתוועדות היא בדרך כלל עבור אירוע מיוחד ואילו הוא לא מתכנן אירוע. בנוסף לזה, הוא טס הערב לארץ ולא יהיה בשבת.

בסופו של דבר, פנה לר' דוד נחשון וביקש ממנו שיכניס בקבוק משקה בשמו. ר' דוד נחשון הביא בקבוק למזכירות, אך ר' לייבל סירב לקחת, באומרו שחלוקת הבקבוקים היא עבור פעולות כמו מוסד חדש או אירוע.

בהתוועדות בשבת קודש, הרבי חילק כרגיל את הבקבוקים, אך כשהסתיימה החלוקה הרבי לא התחיל לנגן. לאחר כמה שניות פנה הרבי לר' לייבל ושאל: איפה הבקבוק של טובי'?

ר' לייבל הוציא מהר בקבוק שעמד ברשותו 'למקרי חירום'. הרבי אמר לו להגיד 'לחיים' ולהכריז, והוא הכריז שטובי' פלס עושה פאברענגען בכפר חב"ד.

להתחיל את החינוך

מענדי נולד בערב שבת קודש, י"ט מר חשון תש"נ, אבא שתכנן לנסוע לרבי לקראת שבת כ' מר חשון לא נסע בעקבות הלידה, אך במוצאי שבת הזדרו ומיד נסע לרבי.

ביום ראשון כאשר עבר אבא בחלוקת דולרים, העניק לו הרבי חמשה דולרים, כשהרבי קורא לאבא כמה פעמים כדי להעניק דולר נוסף.

כאשר העניק הרבי לאבא את הדולר החמישי, הורה לו להתחיל עם זה את החינוך של הרך הנולד, להניח את הדולר ביד של הרך הנולד ושהוא עצמו ידחוף לתוך קופת צדקה.

משקה מלמעלה

סיפור מעניין שמענו מר' דוד נחשון ואבא אישר אותו:

בכל שנה בימי התשלומין לחג השבועות היה אבא מגיע לרבי. בזמן הזה היה רגיל לקבל משקה (דרך המזכירות) כעין השלמה לכוס של ברכה.

באחת השנים כשאבא כתב בדו"ח שגם השנה הוא מקווה לקבל משקה, ענה הרבי שכעת הסדר הוא שמכניסים ביום שישי והחלוקה היא בעת ההתוועדות של שבת.

אבא לא ידע מה לעשות, מצד אחד הרבי ענה לו שעכשיו המנהג להכניס בקבוק משקה לקראת שבת, ומצד שני החלוקה בעת

חלק מבקבוקי המשקה שאבא קיבל מהרבי

באחת הפעמים לפני הנסיעה חזרה לארץ, אבא עמד בכניסה ל-770, כדי לראות את הרבי לפני הנסיעה.

הרבי יצא ונכנס לרכב, ואבא התכונן לנסוע, כשלתע הרבי פתח את החלון, קרא לאבא, והעניק לו חופן מטבעות. כשאבא ספר אח"כ היו שם ח"י מטבעות.

במוצאי שמחת תורה תש"א אבא לקח את הילדים הקטנים לחלוקת כוס של ברכה. גם דבורה הצטרפה, וכשהגיעה תורה פתאום ראו כולם שהיא מגישה שתי כוסות לרבי. לרגע קטן כולם הביטו בפליאה, ואז הילדה אמרה בקול: אחד בשביל אמא! הרבי חייר, ומזג לה יין בשתי הכוסות.

חיוג מדהיר

כאן ענה הרבי: לא כדאי. בשנת תנש"א ביקשה אמא רשות ללמוד נהיגה, ועל כך הרבי ענה לה שתשאל רב מורה הוראה. ואח"כ קיבלה ברכה לקנות רכב. כזכור, גרנו בכפר חב"ד בעקבות הוראת הרבי. כשהמשפחה גדלה והבית נהיה צפוף, קיבלו אבא ואמא מספר הדרכות מהרבי בקשר לדירה. בתחילה כתב הרבי: באם דירתם שלהם לא כדאי לשנותה. באם דירתם שכורה, כדאי לקנות דירה (אבל לא באופן דתפסת מרובה) אבל לא בחפזון. אזכיר עה"צ. ממענה זה הבין אבא שהרבי לא בעד שיעברו דירה, ולכן שאל לגבי הרחבת הדירה הנוכחית, ובמענה לזה סימן הרבי על מכתבו את המילים לעשות הגדלה בדירה שלנו.

למכתבה מר"ח אייר הואיל כ"ק אדמו"ר לענות:
 1. אין צריך כלל לנסוע בשביל זה (ובמילא חל איסור דיציאה מאה"ק לחו"ל).
 2. בנוגע להת"ת שבלוד - ימשיך כמו ע"ע. וכשיגייס עוד כספים יוסיף כפי האפשרי.
 4. הוא עושה מה שצריך. ועוד מענות על שאלות נוספות ששאל. באותו מכתב שאלה אמא בנוגע לקניית רכב, ענה הרבי: מפני התאונות דרכים ר"ל - לדחות זה לזמן כשיתמעטו עכ"פ במקצת כעבור כמה שנים כתב אבא: ...בזמנו הורה לנו כ"ק לא לרכוש מכונית, אך עתה עם התגברות העבודות והמקומות המרוחקים, יכול להיות שהקיבוצים עצמם יציעו לי מכונית על חשבונם, האם להסכים לקבל או לא? גם

לכל מה שהתרחש בבית חיינו. כשהאחים הגדולים היו נוסעים בחודש תשרי לפני כולם, הם היו מדווחים דרך הפאקס על מה שקרה, וגם אחר כך כששלומי למד אצל הרבי, הוא היה דואג לשמור אותנו מעודכנים כל הזמן, מה קורה עם הרבי, ומה מתרחש בבית חיינו. להלן כמה דוגמאות קטנות, מתוך אוצר בלתי נדלה של מענות והוראות שהרבי שלח לאבא ואמא.
 בשנת תשל"ח היו כמה מכתבים שאבא כתב לרבי ולא קיבל עליהם תשובה. אבא רצה לנסוע לרבי, ואמא כתבה לרבי על דאגתו של אבא ועל רצונו לטוס לרבי. במענה למכתבה של אמא, התקבלה תשובה מהירה, וכך כותב המזכיר:

מכשיר הטלפון הביתי שלנו היו כפתורי חיוג מהיר, הם לא כווננו לקרובי המשפחה או למקום העבודה אלא לבתיהם ולמשרדיהם של מזכירי הרבי. החיוג אליהם היה עניין יום-יומי, ומקשי הקיצור היו שימושיים מאד. כשנולד מכשיר הפאקס, מהר מאוד הוא הותקן בביתנו, כי כך פשוט התאפשר קשר קרוב ומהיר יותר עם הרבי. דרך הטלפון ומכשיר הפאקס, קיבלו אבא ואמא מאות מענות מהרבי, בכל נושאי החיים. במשך הזמן הפך מכשיר הפאקס למוקד קשר עם הרבי, עבור תושבים רבים בכפר חב"ד. הרבי התעניין ודאג לנו בכל פרט. מעשרות מכתבים ומענות של הרבי, אנו רואים כיצד הרבי מחייה אותנו על כל צעד ושעל. הפאקס גם שימש כמקור מידע ועדכונים

אבא, שלומי, שמואל ויוסף יצחק בהתוועדות אצל הרבי

אלא א געזונטער מענטש אינו חש בראשו ולא בגופו וכו' אזכיר עה"צ.

בח"י אלול תשמ"ח כתב אבא: ... כנראה אני נוסע היום לישראל באלעל טיסה 006... המצב שלכאורה אני שרוי, הוא שאינני יודע היכן אני נמצא ובאיזו דרך מוליכין אותי... אבל כל מציאותי היא רק מכ"ק אדמו"ר שליט"א.

על זה כתב הרבי: א"כ איך כותב, וריבוי פעמים שאינו כדורש וכו'!!?

במכתב אחר כתב אבא: ... האם עד היום מתנהלים העניינים אצלנו כמו שכ"ק אדמו"ר שליט"א רוצה? - הרבי מחק את המילה 'האם' ואת סימן השאלה והוסיף: לבד זה שבכל ענין משתדל לחדש שאלות וספקות.

בסגנון מעט דומה נכתב בתשובה אחרת של הרבי:

1. לפלא גדול שבאלול וגם לאחרי ח"י אלול כותב דברים שהם היפך המציאות!!?

2. השם שמח, ויש לו טעם רב בכל פעולותיו הנ"ל - והוא אינו מוצא טעם ח"ו בזה.

על מילותיו של אבא הדגיש הרבי: נחת רוח לכ"ק אדמו"ר שליט"א רב.

במענה לבקשת אבא "ברכת כ"ק שלא אהיה יבש אלא שיהיה לי לפחות קצת לחלוחית". הרבי מחק את המלים "שלא אהיה יבש אלא" והמילים לפחות קצת (דהיינו: ברכת כ"ק שיהיה לי לחלוחית) והוסיף: באופן דטופח על מנת להטפיה כפשוט.

בפעם אחרת כתב אבא: "מה לעשות לשנות המצב ולהתמסר לכ"ק: על פי מאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר (1) שגם על עצמו אין צריך לדבר לה"ר. (2) שצריך לדעת גם מעלות עצמו - יעשה כן.

ועוד ועיקר יוסיף שיעור במאמרי דא"ח ("די עבודה'דיקע) אזכיר עה"צ להנ"ל ויבש"ט.

ובתשובה נוספת: בקשתיו שיפסיק לחשוב ועל אחת כמה וכמה לכתוב לשון הרע על עצמו - ואולי ימלא בקשתי.

ברוח זו היו עוד כמה תשובות.

ביחידות נתן הרבי הוראות נוספות: לא להכנס לחובות גדולים בקשר לזה. לא לחכות עד שהשכנים יבנו. כשהסתיימה הרחבת הדירה זכינו לקבל מכתב ברכה "לרגל הכנסם לחדרים החדשים".

להכיר במעלות עצמו

לפנינו חלקים ממענה הרבי על מכתב שכתב אבא, לקראת הנסיעה לארץ ישראל אחרי שהיה אצל הרבי ב'י שבט (תשובות הרבי מודגשות):

בע"ה אנו נוסעים היום חזרה לישראל בטיסת ק.ל.מ. 644 היוצאת מכאן בשעה 9:40 בלילה (צדקה לא"י קיבלנו ביום שישי). - 1 מצו"ב כפליים לתושיה.

אני מקווה לבוא לכאן שוב כמה שיותר מהר עם... ובהוספה... כי היום אין לי עם מי לדבר בארץ ישראל... במה לתלות זה... - 2 כדיבורי כמה פעמים אין לצאת מאה"ק בלי היתר רב. הרבי מחק את המילים 'אין לי עם מי לדבר', הדגיש את המילים 'בארץ ישראל' וכתב: 3 עם הרב מ"מ שליט"א פוטערפאס. 4 הרי מפורש עבדו את ה' בשמחה.

...האם לקבל את... לעבודה? - 5 כעצת הרממ"פ שי'.

...האם סגנון החיים שלנו הוא חלום או מציאות? הרבי מחק את המילה 'האם', המילים 'הוא חלום או' ואת סימן השאלה.

ושוב אני חוזר שאנו רוצים להיות בטוחים שלא סטינו עד היום ולא נסטה הלאה מהרצונות של כ"ק אדמו"ר שליט"א. הרבי הדגיש את המילים 'שלא סטינו' וציין את הספרה 7.

בכמה וכמה תשובות, הרבי מתייחס לדברי אבא שהוא חש שאינו ראוי לכל מה שהוא מקבל מהרבי, ואינו 'חי' מספיק כרצון הרבי. למשל כשאבא כתב: "אני פשוט לא יודע מה לעשות כדי לקבל חיות? ענה הרבי: קיבל מכבר

צינור למענות

תשובות ומענות מהרבי לאבא הגיעו לא רק עבורנו. תושבים רבים בכפר חב"ד ידעו שאפשר לבקש מאבא לכתוב לרבי על שאלה שיש להם, והם יזכו לתשובה מהירה.

מדי פעם כשמכשיר הפאקס אצלנו פלט מענות ביום חול, ואפילו בליל שבת כשהתיישבנו לסעודת שבת, היינו משמשים שליחים כדי להעביר את המענה לממוען בכפר.

באחד המכתבים מציין אבא: מצו"ב מכתבים מאנ"ש באה"ק שבקשו אם אפשר תשובה דרכי. והרבי עונה: אזכירם על הצינור להמצטרך.

אפילו בניית 770 בכפר חב"ד השתמשו ב'פוטנט' הזה. וכך מספר ר' מנחם לרר:

כחלק מהוראות הבנייה של 770 בכפר חב"ד, אמר הרבי כי הוא ישלם את כל הוצאות הבניה. במשך כל תהליך הבניה עדכנו את חברי המזכירות בכל דבר ועניין, אך בשלב מסוים נתקענו, כי לא היה לנו כסף. אמנם הרבי אמר שישלם את כל הוצאות הבניה, אך הכסף לא עבר, מי יבקש כסף מהרבי?

פניתי לר' טובי' פלס, והוא הרי לא עושה דבר בלי לשאול את הרבי, אז הוא כתב לרבי שהוא רוצה לתרום להוצאות הבניין...

כך קיבלנו מיד תשובה שהרבי משלם את כל התשלומים, ור' אפרים וואלף שניהל קופה של כספים של הרבי, העביר לנו מיד תשלום על כל הוצאה.

ברכה לבר מצוה

עוד לפני שזה היה פופולרי, בכל ההזמנות ל'בר מצווה' שלנו, הודפס מכתבו של הרבי לחתן בר המצווה. בהתקרב מועד בר המצווה של יוסף יצחק, בחשוון תנש"א, דאג אבא לכתוב מוקדם לרבי כדי לקבל את המכתב מוקדם, מכיוון שמאמצע אלול ובחלק מחודש תשרי הרבי לא עונה על שאלות לא דחופות, ובנוסף כל המשפחה נוסעים לרבי לחגים, כך שישאר זמן מועט להדפסת הזמנות.

על מכתבו של אבא ענה הרבי: ע"ד המכ' להבר מצווה שיהיה י"ב מ"ח תנש"א היינו בשנה אחרת ולאחרי שני חודשים! אזכיר עה"צ.

לפועל זמן קצר אחר כך הוציא הרבי מכתב עבור הבר מצווה.

התרת נדרים בה' טבת

בג' טבת תשמ"ז לפני חזרתו לארץ, כתב אבא לרבי על תענית שעות שהוא נוהג להתענות בכל יום, עד לנצחון במשפט הספרים.

וכך אבא כותב: ...נוסף לזה יש דבר אשר לעת עתה וכבר משנה שעברה ועקב סיבות הידועות, אני נוהג לעשות תענית שעות בכל יום פרט ליו"ט ושבתות כמוכן. (את זה כתבתי במברק שנה שעברה לכ"ק אדמו"ר שליט"א) ויהי רצון שיתבטלו כל הגזרות ויהיה משיח נאו תומ"י (כמוכן שאפי' הר"ר מענדל ש"י לא יודע מזה, רק רעייתי תחי' יודעת מזה).

במענה לזה כתב הרבי: יבקשרב שיתיר לו הנהגה הנ"ל, ויפסיק הנ"ל ויוסיף בלי נדר בלימוד דא"ח.

בלילה שבין ד' לה' טבת, נחת אבא בארץ. ולמחרת, בה' טבת בצהריים נסע לבני ברק לרב משה לנדא שיתיר לו את התענית, כפי שכתב הרבי.

כשחזר אבא לבית (עוד טרם הספיק לפתוח את התענית בפועל), בישרה לו אמא שהתקשרו מ'770: דידן נצח!

כשמע זאת אבא נטל את הדרכון ויחד עם אמא נסעו במהירות לשדה התעופה כדי לנסוע לרבי. בשדה התעופה פגשו את הרב משה לנדא, שאף התרגש מאוד מהעניין, ורצה לנסוע לרבי.

אנא

נפשי

כתבית

יהבית

הפצת התורה של הרבי בכל מקום.

להביא את הרבי עצמו לכל יהודי בעולם.

מהם היה זה הקשר היחיד ליהדות. יצויין שהפרסום בעיתון זה נמשך עד לזמן הזה, למעלה משלושים שנה.

במקביל ובמשך תקופה ארוכה התפרסמו שיחות ואגרות קודש הרבי גם בעיתון הכלכלי הנפוץ 'גלובס'.

כשהתרחבה ההפצה בתחום הזה אבא כתב לרבי: "...מכל התוספות ושינויים מהרגיל אני חושש האם יש טעם ומקום לחשש בתוספות הנ"ל או להיפך זה גורם נח"ר?" הרבי מחק את כל השורה מהמילה 'האם' ועד המילה 'או' והוסיף: וה"ז שנת תש"נ.

פרסומים אלו זכו כו"כ פעמים להתייחסות חיובית מהרבי. כך למשל בר"ח מנ"א תש"נ כותב המזכיר הרב גרונר: לר' טובי שיחי' על הפתק ממוצ"ש מטו"מ: וימשיך לבשר טוב אזכיר על הציון.

תשובה מעניינת הייתה כשפעם אבא הראה לרב ירוסלבסקי את העיתון, והרב הביע את התפעלותו וציין שזו פעולה חשובה מאד.

כמנהגו, אבא ציין זאת בסוף אחד הדו"חות. במענה לזה כתב הרבי: הרי הוא מזכיר ועד רבני אנ"ש ומהי השאלה? אזכיר על הציון.

דבר מלכות

בזמן מלחמת המפרץ, בחורף תש"א, הקדיש הרבי במשך כמה שבתות שיחות מיוחדת לשבחם של עם ישראל. זאת לאחר שיהודי מחוצף ובעל השפעה דיבר בגנותם של עם ישראל, והתבטא שכביכול יכולה לבוא ח"ו שואה נוספת ועוד.

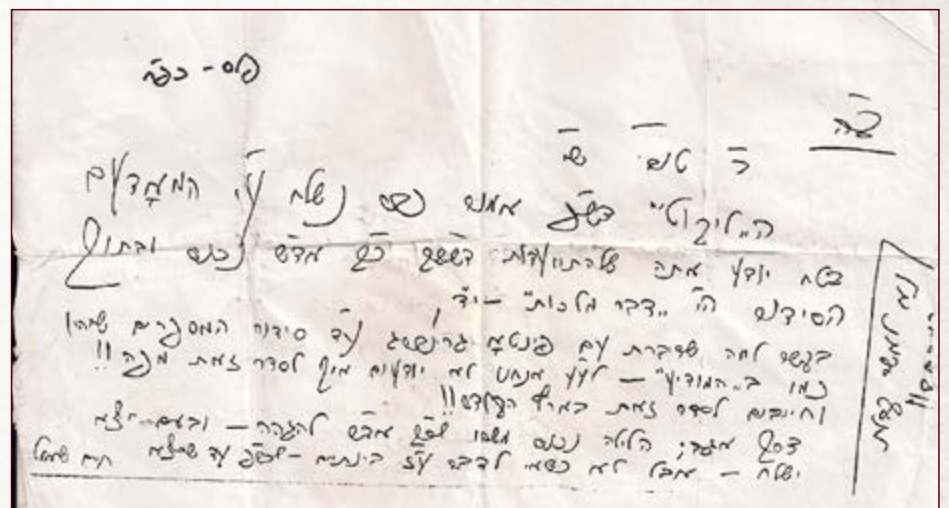
הרבי דיבר במשך כמה שבתות בשבחם של עם ישראל ובאיסור לדבר בגנותם. באופן חריג הרבי הגיה במשך שלושה שבועות רצופים את השיחה בלשון הקודש, ולא כרגיל שבוע באדיש ושבוע בלשון הקודש.

דברי הרבי עשו ה, אך לציבור החרדי ברחבי הארץ כמעט והם לא הגיעו, וזאת בשל סירוב העיתונים לפרסם את הדברים.

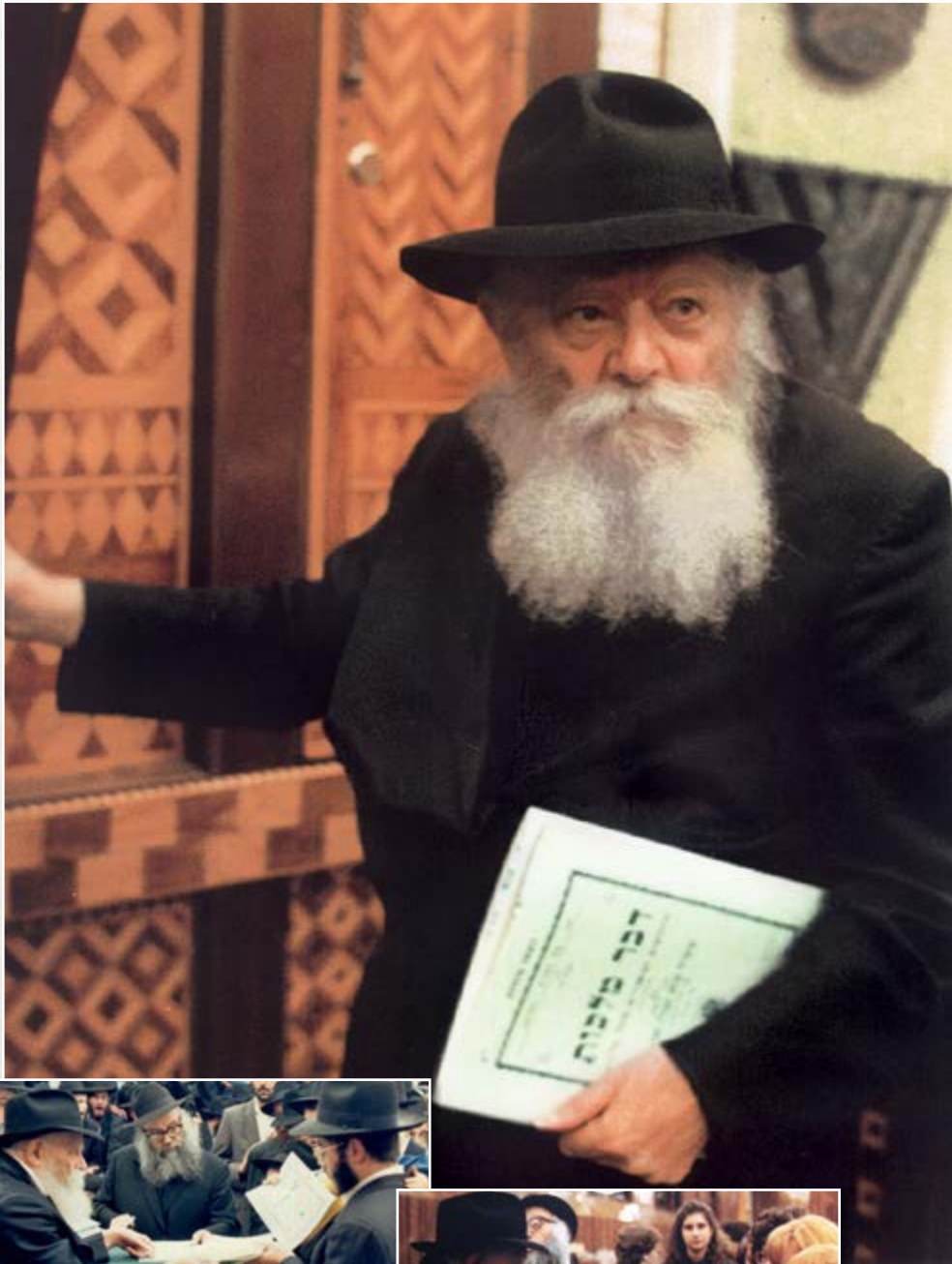

ה'דבר מלכות' הראשון שיצא לאור, צילום מתוך עיתון 'כפר חב"ד'

לאחר מספר שבועות, שער ה'דבר מלכות' הרשמי מקה"ת (ללא השורה "מאמרי דא"ח, שיחות ואגרות קודש")

"בטח יודע אתה שלהתוועדות דשבת קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס ובתוך הסידור ה"דבר מלכות" - י"ד". פאקס מר' חיים שאול ברוק לאבא, העוסק בהפצת שיחות קודש

בחנוכה תשנ"ב, כשהרבי חילק 'דמי חנוכה' בפתח חדרו הק', ביקשו מכולם שלא לקחת יותר מדמי חנוכה אחד, כשאבא קיבל מהרבי את הדמי חנוכה התכוון מיד להמשיך, אך הרבי פנה אליו והושיט לו עוד אחד באומרו "א דאפלטער דמי חנוכה", כששוב אבא התכוון להמשיך, הגיש לו הרבי עוד אחד ואמר "פאר דבר מלכות".

באחת השבתות ירד הרבי להתוועדות עם חוברת דבר מלכות בתוך סידורו. ועוד מעונות והתייחסויות באופן הדפסת ולהפצת הדבר מלכות.

חלוקת דבר מלכות

לאחר שבשבת תזריע מצורע תנש"א, אמר הרבי ש"הדרך הישרה" להביא לימות המשיח היא לימוד ענייני גאולה ומשיח, הדפיס ועד להפצת שיחות בניו יורק חוברת ליקוטי שיחות בענייני גאולה ומשיח.

בארץ הודפסה מהדורה מיוחדת של אותה חוברת ליקוטי שיחות, בחוברת דבר מלכות, כשבעמוד האחורי הודפסה הקדשה לע"נ הו"ח ישראל ארי' ליב, אחיו של הרבי.

כשהחברת מהארץ הגיעה לרבי, הודיע הרבי למזכירות שרצונו לחלק חוברת זו. מפני הזמן הקצר הודפסה בניו יורק חוברת העתק של הדבר מלכות שהודפס בארץ (באותו הגודל, הצבע וכו').

ביום שני ט"ו אייר, לאחר מנחה אמר הרבי שיחה שבמהלכה הודיע לציבור על חלוקת דולרים לאחר השיחה ועל חלוקה נוספת לאחר תפילת ערבית "בצירוף קונטרס דענייני תורה (פסוקים מתושב"כ, מאמרי חז"ל מתושבע"פ וכו', וביאוריהם בפנימיות התורה, תורת החסידות) בענייני הגאולה".

לפתע התברר שדברי הרבי האקטואליים ביותר, השיחה מהשבת האחרונה, יכולים להגיע לאלפי אלפי יהודים ולהרוות אותם בדברי אלוקים חיים

אבא לקח את השיחה כפי שהודפסה במדור "דבר מלכות" בשבועון כפר חב"ד, הדפיס אותה באלפי עותקים ודאג לחלוקתה בבני ברק ובירושלים. לפתע התברר שדברי הרבי האקטואליים ביותר, השיחה מהשבת האחרונה, יכולים להגיע לאלפי אלפי יהודים ולהרוות אותם בדברי אלוקים חיים. כך הדבר נמשך מספר שבועות.

לאחר מספר שבועות שבהם יצא לאור הדבר מלכות באופן כזה, ובהמשך לדו"ח שהכניס אבא לרבי, הורה הרבי לאבא לגשת להנהלת קה"ת כדי שהדבר מלכות יצא באופן רשמי, עם דף השער במסגרת אוצר החסידים "שלשלת האור - היכל תשיעי, שער שלישי".

כעבור זמן מסוים פנה הרב ירוסלבסקי (אולי קיבל הוראה בעניין) וביקש להוסיף אחר הכותרת דבר מלכות את תת הכותרת "מאמרי דא"ח, שיחות ואגרות קודש".

הפצת הדבר מלכות גרמה נחת רוח עצומה לרבי. השיחות היו מועברות לארץ באמצעות תקשורת מחשבים של אותן השנים ובאותו היום עוד היו מודפסות. ישר מהדפוס היה רץ אבא לנתב"ג ומסר למישהו שנסוע לרבי כמה חוברות. וכך ביום חמישי בבוקר היו אצל הרבי החוברות שהודפסו אתמול בישראל - השיחה שנאמרה בשבת והוגהה בימים ראשון ושני.

נחת הרוח הגדולה באה לידי ביטוי בכמה וכמה התייחסויות מהרבי. במהלך חלוקת דולרים שונות, כשאבא עבר לפני הרבי, העניק לו הרבי דולר נוסף "פאר דבר מלכות".

ותמשיך לבשר טוב ובהוספה

בו' אדר ראשון תשנ"ב אמא כתבה לרבי: בעלי טוביה שיחי' משקיע את עצמו מאד בענין של הפצת תורת כ"ק אדמו"ר . . הוא עושה זאת ממש מתוך מסירות נפש והתעלמות מכל דבר אחר . . הוא חי ממש מתוך העבודה של הפצת השיחות זה מה שמחיה אותו . . וע"כ אבקש את ברכת כ"ק אד"ש . . ויגרום נח"ר לכ"ק אד"ש בעבודתו הרבה ויזכה להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלמה בקרוב ממש.

על המכתב ענה הרבי: ותמשיך לבשר טוב ובהוספה וכפשוט מנחת אמיתי מכל יו"ח שליט"א והזמ"ג אזכיר עה"צ.

ברכה דומה קיבלה אמא כמה שנים קודם: הס' נת' ות"ח ת"ח. ויגדלוהו וכל יוצאי חלציהם שי' לתורה חופה ומעשים טובים מתוך הרחבה ושמחה. אמרתי עד עתה בפשטות שכולם - וראש המשפחה בעלה שי' מראה דוגמא בזה - היינו בשמחה וטוב לבב. אזכיר עה"צ.

אחרי תפילת ערבית, הודיעו על עיכוב בהגעת הקובץ מהדפוס. הרבי עלה לחדרו ובסביבות תשע בערב החלה החלוקה. קהל גדול הגיע לחלוקה והיא נמשכה עד השעה שתיים עשרה וחצי בערך וחולקו בה כ-6500 חוברות. לאחר סיום החלוקה כשהרבי עלה למעלה המתינו עוד כמה שלא הספיקו את החלוקה והרבי נתן גם להם.

לאחר החלוקה שלחו לאבא מהמזכירות מספר חוברות דבר מלכות, עם דולרים מצורפים.

חלוקת חוברת הדבר מלכות הייתה אישור נוסף לחביבות הגדולה של הרבי לדבר מלכות.

התשובות האחרונות לע"ע בקשר לדבר מלכות הם מתאריך אור לעש"ק מבה"ח אד"ר: ותהא פעולה נמשכת וכו' והזמ"ג. אזכיר עה"צ.

תשובה נוספת מי"ב אד"ר כותב הרב גרונר: ר' טובי' שיחי' א. על המכ' ע"ד הדבר מלכות: אזכיר עה"צ.

"ותמשיך לבשר טוב ובהוספה"

בפורים

תשמ"ט ניגש הרב גרונר לאבא ואמר לו שהרבי מבקש שייכנס אליו אחרי מנחה. כמובן שקריאה זו אל הקודש פנימה, שהייתה נדירה ומיוחדת, הפתיעה מאוד את אבא.

כאשר נכנס אבא אל גן עדן העליון, עמד הרבי מול הדלת כשגבו אל החלון. אבא עמד צמוד לדלת הכניסה, כשמיטה מפרידה בין הרבי לאבא, בצורה כזו דיבר הרבי עם אבא במשך דקות ארוכות. במהלך אותה יחידות, דיבר הרבי בכאב רב ובסגנון חריף מאד על פעילות שעשה מישהו מאנ"ש באותה תקופה באופן שגרם לרבי עוגמת נפש, והרבי נתן שליחות מיוחדת לאבא למסור לו.

לקראת סוף היחידות, אבא (שנבהל מאוד מהסגנון החריף) אמר לרבי: בקשתי להיות אך ורק עם כ"ק אדמו"ר שליט"א, ואני מקווה שהפעולות שנעשות דרכי אינן גורמות עגמת נפש.

חייך הרבי ואמר תוך תנועה עם היד: אתה הינך איתי, בין שאתה רוצה ובין שאתה לא רוצה, ויש נחת רוח רב.

מספר שנים אח"כ, בעש"ק תצווה, י"א אדר ראשון תשנ"ב, כתב אבא לרבי:

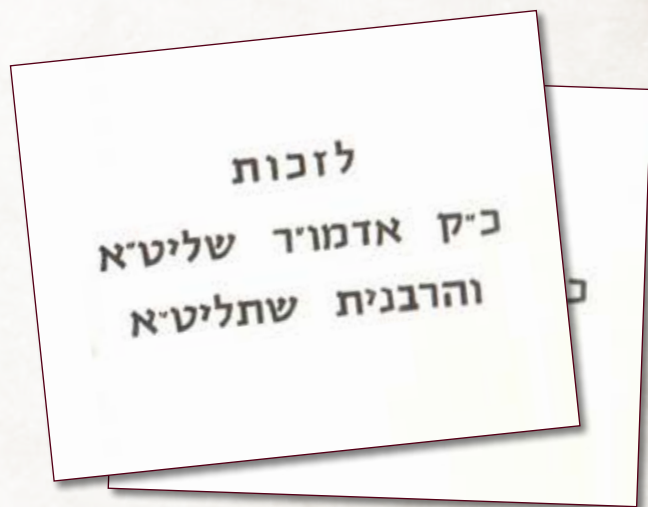
כ"ק אדמו"ר שליט"א

אינני יודע מדוע אך עכשיו עלה במחשבתי, לשאול השאלה האם לפרסם להעוסקים והעסקנים חלק מהעניינים שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א ביחידות בחדרו הק' בפורים ה'תשמ"ט לאחר מנחה ושיחת קודש ולפני סעודת פורים??

עד היום השתדלתי לפעול ולהשפיע בכל כחי מבלי להתייחס באופן גלוי לאותה יחידות, אך בצד החיובי ומה שאמר לי כ"ק אדמו"ר שליט"א שגורם נחת בתקוה שזה יעשה גם איבערוועגן את הצד השלילי והעגמ"נ וכו' וב"ה הולך ומתפשט וכו' אך כנ"ל משום מה זה עלה כעת בדעתי, משום מה או שזה מאוחר מידי? או שאין צורך?

טובי' בן רחל פלס

מענה לא התקבל.

לזכות

כ"ק אדמו"ר שליט"א

והרבנית שתליט"א

ההקדשה שאבא היה כותב על ספרי התניא
ועל השיחות השונות שהדפיס